

స్వరతరంగిణి

(కవితా సంపుటి)

Acc. No. 18354

దుత్తా బాబూరావు

ప్రచురణ

ఉషశ్రీ రత్నా పబ్లిషర్స్

"లుంబిని"

1347, బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఎమ్.ఐ.జీ కాలనీ

హైదరాబాద్ - 500 032.

JWARATHARANGINI

(Collection of Poems)

By

Dutta Babu Rao

First Edition : December 1994

Art & Cover Design : Sivaji

Price : Rs. 25/-

Library Edition : Rs. 30/-

Published by :

USHASRI RATNA PUBLISHERS

"Lumbini"

1347, B.H.E.L. M.I.G. Colony

Hyderabad - 500 032.

For Copies :

Visalandhra Book House

Bank Street, Hyderabad-1.

Visalandhra Book House

Vijayawada, Hyderabad, Anantapur, Visakhapatnam,

Hanumakonda, Guntur, Tirupati, Kakinada

Typesetted at :

Sri Srinivasa Graphics

Hyderabad - 500 457.

Printed at :

Anupama Printers

Hyderabad - 500 028.

To

DR. MAMMEN CHANDY

DR. K.L. NAIDU

As A Token of Gratitude and Reverence

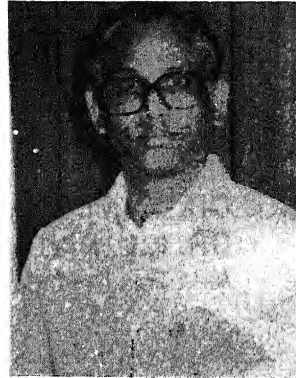

Dr. MAMMEN CHANDY

M.D., F.R.A.C.P., F.R.C.P.A.
Professor and Head
Department of Haematology
C.M.C. Hospital
Vellore.

డా॥ చాండే

Dr. K.L. NAIDU

Former C.M.O.
BHEL General Hospital
Hyderabad.

డా॥ కె.యల్. నాయుడు

స్వరతరంగిణి

అలల సరళి

కృతజ్ఞతాంజలి

కావ్య పరిచయం

- డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణ

ఓ జాబు

- శ్రీ నాగభైరవ కోటేశ్వరరావు

అలల పైపై

- శ్రీ అల్లు వెంకట అప్పారావు

మృత్యోర్మా అమృతంగమయ

ప్రస్తావన

ధ్వని

వౌచ

ఉమరుకం

సంవేదం

ఈ భూమికి తెలుసు

చెట్టు తల్లి

పంకజం

ఈ ఉదయం నా వృద్ధయం

అశాశ్వతం

వేసవి తుపాను

అశనిపాతం

ఆపంహి!

యన్త్రం

జ్వలి

గౌరవం

అక్షరం	42
ఊహించుచు	43
పతనం	45
బహుక్తి	47
నిర్ణయం	49
ప్రయత్నం	51
పిలుపు	53
ఆమె	55
తొమరొడుపై	56
విలునాహ	57
ప్రాశస్త్యనిధి	59
దైవం	62
ఉరువులు - మెరుపులు	67
అనుమానం	71
నిష్ఠింశము	72
అంశురం	74
కలలు కంటున్న తృణయం	77
మరణం	79
లోనిన పక్షి	81
జీవన వేదం	83
పరాకాష్ఠ	87
అనితర సాధ్యం	88
అమృతం	89
డా॥ బిచ్చి స్వామిగారు	91
అక్షరం	107
వివరాలు	111

కృతజ్ఞతాంజలి

నాలో చిన్ననాటనే సాహిత్యాభిలాష కలిగించిన ప్రఖ్యాత తెలుగు కథా రచయిత - మా అన్నగారు శ్రీయుత దుత్తా దుర్గాప్రసాద్ గారికీ,

నా రచనలు ప్రచురించి నన్ను ప్రోత్సహించిన ఉదయిని, సాధన, పుస్తక ప్రపంచం, ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రజ్యోతి, ఈనాడు, ఉదయం మొదలైన ప్రత్యేక, మాస, పక్ష, వార, దిన పత్రికాధిపతులకూ,

నా కవితా వ్యాసంగాన్ని తీర్చిదిద్దిన కీ॥శే॥ తాళ్ళూరి నాగేశ్వరరావు గారికీ, కీ॥శే॥ కుందుర్తి ఆంజనేయులు గారికీ, వర్తమాన జాతి మహాకవి శ్రీశ్రీ గారికీ,

నా “జ్వరతరంగిణి”కి పరిచయం రాసిన డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణ గారికీ, కావ్య ప్రశంస చేసిన శ్రీయుత నాగభైరవ కోటేశ్వరరావు గారికీ, శ్రీయుత అల్లు వెంకట అప్పారావు గారికీ,

నా పుస్తకాన్ని ప్రేమతో స్వీకరించి నన్ను కృతార్థుణ్ణి చేసిన నా అశ్వనీదేవతలు డా॥ చాండే గారికీ, డా॥ కె.యల్. నాయుడి గారికీ,

నా కావ్యాన్ని తన చిత్రాల ద్వారా మరింత శోభాయమానంగా తీర్చిదిద్దిన శ్రీ తల్లావజ్జల శివాజీ గారికీ,

ఈ కావ్య ప్రచురణలో నన్ను ప్రోత్సహించిన మిత్రులు డా॥ మిత్రా గారికీ, శ్రీ తైలం లక్ష్మీనారాయణ (LIC) గారికీ, చి॥ తైలం నాగార్జునకీ, నా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. సహాధ్యోగులకు, మా కమ్యూనిటీ సెంటర్ వారికీ, ఇతర మిత్రులకీ, శ్రేయోభిలాషులకీ,

ఈ పుస్తకాన్ని అందంగా ముద్రించి ఇచ్చిన అనుపమా ప్రింటర్స్ సిబ్బందికీ,

ఈ యజ్ఞ నిర్వహణ సమయంలో నాకు అనుకూల శాంతియుత గృహ వాతావరణం కలిగించిన నా ఉత్తమార్థం శ్రీమతి సుబ్బరత్నమ్మకీ,

నా కృతజ్ఞతాంజలి!

29-12-'94

“బుంబిని”

1347, బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఎమ్.ఐ.జి. కాలనీ

హైదరాబాద్ - 500 032.

దుత్తా బాబూరావు

నా అశ్వనీ దేవతలు
డా॥ చాండేకి,
డా॥ కె.యల్. నాయుడికి,
ఈ “జ్వర తరంగిణి” అంకితం.

మీ హృదయాలు ఈ జ్వరితుణ్ణి చలితుణ్ణి చేసిన “జ్వరాంగులు”
మీ వదనాలు శవాన్ని శతఘ్నిగా మలిచిన మహద్భుత మందహాసాలు
మీ నయనాలు ఈ క్షరాన్ని అక్షరంగా నిలిపిన పవిత్ర పుణ్యక్షేత్రాలు.

మీ వచనాలు ఆశకు ఆయువు పోసిన ప్రవచనాలు.
అనిర్వచనీయమైన ఆశీర్వాచనాలు.

మీరు నడిచే సంజీవి కొండలు!

నా నుంచి దూరమౌతున్న ‘నన్ను’ కాపాడిన వజ్రపు గుండెలు!!

“జ్వర తరంగిణి”

కావ్య పరిచయం

— డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణ

దుత్తా బాబూరావు చిరంజీవి. 1964 నుండి కవితా వ్యాసంగంలో ఉన్నవాడు. 1972 నుంచి కవిత ప్రయోజన రహితములతో నిష్ఫలమనే భావానికి వచ్చాడు. ఆ తరువాత పద్నాలుగు సంవత్సరాలు మథనపడ్డాడు. ఈ దేశపరిస్థితిని సమాజపరిస్థితిని శ్రద్ధగా గమనించాడు. కులమత ప్రాంతాదుల పేరిట; రాజకీయ సిద్ధాంతాల పేరిట జరుగుతున్న లోకవంచనకు చలించిపోయాడు. సామాన్యడి ‘బ్రతుకుబాట’ కోసం ‘కవిత్వపు కంకరరాళ్ళతో రోడ్డు’ వేయక తప్పదనుకున్నాడు. “అక్షరయజ్ఞం” అనే కవితాసంపుటిని 1986లో ప్రచురించాడు. అతడిలో నిర్వేదముంది; వేదన ఉంది; దగాకోరుల మీద కసివుంది; వాటిని వ్యక్తీకరించగలిగిన భావుకత్వముంది; భాషాపటిమ ఉంది. కాళిదాసు కవిత్వం చెప్పినా ప్రత్యక్షరం అమృతవర్షం కురిపించలేదు. ఎవరి రచనలో ఎన్ని పాళ్ళుకవితాధర్మముంటే అంతమంచి కవి, పెద్ద కవి అనిపించుకో గలుగుతారు. వ్యక్తి శక్తి సామర్థ్యాలను దేశకాలాలు పరీక్షించి, వెలగట్టి ప్రఖ్యాతినిస్తాయి. అంటే ఫలితంలో కవి పరిగణన తులనాత్మకంగానే జరుగుతుందన్నమాట. సమకాలంలో రకరకాల కారణాలవల్ల సారస్వత ప్రతిష్ఠ సంపాదించిన చాలామంది కన్నా చిరంజీవి బాబూరావు శక్తిమంతుడనిపిస్తుంది. అలాగని నేను 1986లోనే విశ్వసించాను. ఇప్పటికీ నమ్ముతున్నాను.

గడచిన అయిదు సంవత్సరాలుగా అప్పుడప్పుడు అక్కడక్కడ చిరంజీవి బాబూరావు కనిపించేవాడు. నానాటికీ చిక్కి శిల్పావశిష్టమవుతున్న వ్యక్తిని చూసినప్పుడు ఆరోగ్య వివరాలు మాత్రం అడిగేవాడిని. మళ్ళీ ఏమయినా రాశావా, రాస్తున్నావా అని అడగాలనిపించలేదు - అతడి శరీర దౌర్బల్యం, రుజాబాధ వగైరాలు చూసిన సమయంలో. అతడి హృదయాంతరాళాల్లో ఎన్ని అగ్నిపర్వతాలు పేలుతున్నాయో, అతడి మనోవీధుల్లో ఎన్నెన్ని భావనలు విహరిస్తున్నాయో తెలుసుకోవాలనిపించలేదు. ఇన్నాళ్ళుగా, ఇన్నేళ్ళుగా మృత్యుముఖంలోకి పోతూవస్తున్న వ్యక్తి శరీరారోగ్యపరామర్శే ప్రధానమనిపించేది. అకస్మాత్తుగా

నెలరోజులక్రితం ఇంటికివచ్చి తాను రాసినరెండు కవితా సంపుటల రాతప్రతులిచ్చి మీరు చదివి మీ ఆభిప్రాయం నిష్పంకోచంగా చెప్పాలన్నప్పుడు మొదట విస్తుపోయాను. తరవాత గాభరాపడ్డాను. ఆ మీదట కాదన లేకపోయాను. రచయిత పురస్కారాదులు సంపాదించిన సుప్రతిష్ఠిత వ్యక్తీకాదు. నేను ప్రశంసాపత్రమిచ్చి వెన్నుదట్టే బౌతిక గౌరవమర్యాదలు సాధించి పెట్టగలిగిన పీఠాధిపతిని కాను. ఒకరివల్ల మరొకరికి రవ్వంత ప్రయోజనం లేదు. కాకపోతే నిరంతర రుజుబాధలో ఉన్న వ్యక్తి ఎంత సాహసం చేశాడో తెలుసుకోవచ్చుని ఒప్పుకున్నాను.

జీవితం వడ్డించిన విస్తరిలా ఉన్న అనేక కవులను నేను ఎరుగుదును. వారి కీర్తిగానాలు నిరంతర ఘోషలుగా వింటూనే ఉన్నవాణ్ణి. తాము సమస్తసుఖ శాంతులూ అనుభవిస్తూ, వాటికోసం నిరంతరం పరిశ్రమిస్తూ, ప్రాధేయపడుతూ, ఆధునిక ప్రచార సాధనాలనూ ఆశ్రితపక్షపాతులయిన మహానీయుల దయాదృష్టులనూ సంపాదించుకుంటూ పెదిమల చిట్టచివరి నుంచి విప్లవశంఖారావ-మూడి దరిద్రనారాయణ సేవనమే తమ జీవితాదర్శమని చెప్పే, రాసే కవులను నేను చూశాను; చదివాను. నిజంగా సమస్త బాధలూ అనుభవిస్తూ కూడా హాసోల్లాసాలతో పరిభ్రమిస్తూ శృంగార కవితలూ చమత్కార సంభాషణలూ గుప్పిస్తున్న వారినీ చూశాను: విన్నాను; చదివాను. మొదటిరకం లోకప్రతారణ చేస్తుంటే రెండో రకం ఆత్మవంచన చేసుకుంటున్నందుకు విచారించాను. తాము కష్టాల్లో ఉంటూ ఇతరుల బాధలక్కడా ప్రతిస్పందిస్తూ కొన్ని రాజకీయ సామాజిక సిద్ధాంతాలను విశ్వసించి సామాన్య మానవ సంక్షేమం కోసం ఆత్మార్పణకు సిద్ధపడి మృత్యుదేవతను నిర్భయంగా ఆహ్వానిస్తున్న యువకిశోరాల కవితలు చదివాను. కానీ నిరంతరం మృత్యుగహ్వరంలో ఉండి అచంచలమయిన ఆత్మవిశ్వాసంతో బతుకుతూ కూడా దగాపడ్డ జనం కోసం పరితపించి, సమాజ న్యాయం కోసం దుఃఖించి, మృత్యువుతో తలపడుతూ కవితలు రాసిన వ్యక్తిని నాజీవితంలో మొట్టమొదటిసారి చూశాను: చదివాను. అతడి ధీరస్వాంతానికి విస్తుపోయాను. అతడి భాషాపాటవం అయిదేళ్ళలో మరింత పదునెక్కిందని గమనించాను. భావుకత్వం అతిశయించిందని గుర్తించాను. అరవైయేళ్ళ జీవితానుభవంలో నన్నింతగా ఆకర్షించిన కవివీరుడు లేడు. కారణాలివి.

మానవజాతి ఎప్పుడు పుట్టిందో తిథివారనక్షత్రాలతో సహా చెప్పలేం. యోగకరణాల ప్రసక్తి అనవసరం. అప్పటి నుంచీ మనిషి భయపడుతున్న ఏకైక విషయం మరణం. భయం కన్నా మనిషిని బలహీనపరిచే విషయం మరేదీలేదు.

పుట్టిన మరుక్షణం నుంచి మృత్యువు తప్పదని మానవుడేనాడో గుర్తించాడు. ప్రకృతి లక్షణాలన్నీ తెలిసిన వ్యక్తి పుట్టనేలేదు. అన్నిటికన్నా విలక్షణమైన, అనివార్యమైన ఉత్పాతం మృత్యువు. మృత్యువుకన్నా భయంకరమైనది మృత్యుభయం. ఈ భయమే మానవజాతికి అనేక తాత్విక విషయాలు బోధించింది. ఏదో అతీతశక్తి మనల్ని నడిపిస్తున్నదనీ, అది ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మనమనే వ్యక్తులను లేకుండా చేస్తుందనీ భయపడ్డవాళ్ళు దేవుణ్ణి సృష్టించుకున్నారు. పునర్జన్మ సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించి ఎంతో కొంత ఊరట కల్పించారు. భయాన్ని తాత్కాలికంగానయినా సంబాళించుకొనేందుకు భక్తిమార్గాన్ని ఆశ్రయించారు. యజ్ఞయాగాది క్రతువుల ద్వారా వ్రతాది కర్మలను అనుష్ఠించటం ద్వారా కొంత ఓదార్పు, కొంత ఉపశమనం సాధించగలిగారు. ఎటూ తప్పని చావుకొనం ఏడ్చేకన్నా ఉన్న నాలుగు రోజులూ సుఖశాంతులనుభవిస్తే చాలనుకొన్నారు మరికొందరు. వాళ్ళుభౌతిక సుఖాలనేగాని ఆధ్యాత్మిక విచారాలను పరిత్యజించి బ్రహ్మలై పోతున్నారని మొదటివారు రెండోవారిని నిందిస్తున్నారు. కొందరు జననమరణాల రహస్యం అజ్ఞేయమని సరిపెట్టుకున్నారు. ఇలా రకరకాల సిద్ధాంతాలు, వాదనలు, మతాలు, విశ్వాసాలు పుట్టాయి; ఆ రహస్యం బట్టబయలయ్యే దాకా పుడుతునే ఉంటాయి.

మన పురాణాల్లోని కొన్నిపాత్రలు చిత్రవిచిత్ర పద్ధతుల్లో మరణాన్ని జయించాయి. మార్కండేయుడు శివుడి అనుగ్రహం సంపాదించి చిరంజీవిత్యం పొందాడు. సావిత్రి యముడితో బేరమాడి సత్యవంతుణ్ణి బతికించుకుంది. ఇంతాచేసి చిరంజీవిత్య మనుగ్రహించిన బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరారులు కూడా ప్రళయసమయంలో అవతారాలు చాలించినప్పుడు వారు ప్రసాదించిన వరం నిష్ప్రయోజనమవుతుంది. ఈ కథ లెలా ఉన్నా అందరూ జన్మించిన ప్రతిజీవీ మరణించక తప్పదని అంగీకరిస్తున్నారు. మృత్యుహేలల గురించి, స్వర్గనరక జీవితాలను గురించి, పునర్జన్మల గురించి అపారమైన సారస్వతం అన్ని భాషల్లోనూ వెలసింది. అనంతసాహిత్యంలో బాబూరావు “జ్వరతరంగిణి”లో రాసిన మరణఘోష స్థానాన్ని చెప్పుడం అసాధ్యం. అయితే ఆధునికాంధ్ర సాహిత్యంలో ఈ ప్రసంగాలు చేసిన ఒకరిద్దరు లబ్ధప్రతిష్ఠలయిన కవులతో పోలిక మాత్రం చెప్తాను. బాబూరావు కవిత్యం వాటితో పోలిస్తే ఎటువంటి స్థానానికి అర్హమో సాహితీపరులే తమకు - తాముగా నిర్ణయించుకోవచ్చు.

భావకవుల్లో ప్రసిద్ధుడయిన అబ్బూరి రామకృష్ణారావుగారు 1966లో “మరణం పిలిచింది నన్ను నానావిధ భాషలతో” అని ఒక కవితాఖండం రాశారు. ‘ఊహాగానము - ఇతరకృతులు’ అనే ఆయన కావ్యసంపుటిలో ఆ కవిత కనిపిస్తుంది. అందులో

“అనుదినమూ క్షణక్షణం మరణించే నాకోసం

అనుక్షణం ప్రతిదినమూ జీవించే నన్ను చేరి

ఎలా ఈ అసంబద్ధ హాస్యాస్పద పరిహాసం

మరణం మరణించిందను మాయమాటరానీయకు !

నీ హతకుడ నేనేనను నిందను నాపైవేయకు !”

అని ఆకవి మృత్యుదేవతకు చెప్తాడు. జీవన్మరణాలు శాశ్వతసత్యాలని ఆయన గుర్తించాడు. మరణం రాకపోవటమనేది మాయమాట అని ఆయన విశ్వసించాడు. దాన్ని జయించటం మానవుల కసాధ్యమని గుర్తించాడు.

అబ్బూరి ప్రసిద్ధుడేగాని ఈనాటి సాహితీ ప్రపంచం గుర్తించే పురస్కారాలందుకున్నవాడు కాదు. నేనెరిగిన సుప్రసిద్ధ మహాకవి ఆచార్య సింగిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిగారు. ఆయన జ్ఞానపీఠ పురస్కారగ్రహీత. సాహితీ పీఠాధిపతి. ఆయన ‘తెలుగు గజళ్ళు’ అనే మహా కావ్యంలో

“మరణం నను వరించి వస్తే ఏమంటాను ? నేనే మంటాను ?

పాలుపట్టి జోలపాడి పడుకోమంటాను”

అని రాశారు - 14వ గజలుగా. మృత్యుదేవతను తాత్కాలికంగా నయనా జోకొట్టగలనన్న ధీమా ఆ రచనలో కనిపిస్తుంది.

ఇక అప్రసిద్ధకవి బాబూరావు విషయం, “జ్వరతరంగిణి” అనే ఈ ఖండకావ్య సంపుటిలో 41 ఖండాలున్నాయి. “అశనిపాతం” అనే ఖండికలో తనకు జరిగిన వైద్య పరీక్షల గురించి కవితాత్మకంగా వర్ణించాడు. తనకు సంక్రమించింది కేన్సర్ అని తేలిపోయింది. ‘జ్ఞాని’ అనే ఖండికలో మరణం గురించి ఇలా అంటాడు:

“నన్ను భయపెడుతున్న తుంటరి తాచుపాము ఈ మరణం

నాకు తెలుసు. ఈ ఊపిరి ఆగితే దీనికి బతుకూ లేదు

నాకు చావు లేదు !

అప్పుడు నావాళ్ళ జ్ఞాపకాలలో ఇది మొగిలిపొదలా గుబాళిస్తుంది
అత్యీయుల సంభాషణలలో పెంపుడు కుక్కలా తోకాడిస్తుంది”

అంతకన్నా ఏమీ చేయలేదు పొమ్మనుకున్నాడు నిబ్బరంగా !

“బతుకుతోపాటే చావు ఎదుగుతుంది

చావు బతుకులో ఒక భాగం”

(ఉరుములు - మెరుపులు)

అని మరణం సహజాతి సహజం కాబట్టి రానిమ్మను కున్నాడు. అయితే
తనవంటి యుక్తవయస్కుడికి గాని, పసిపిల్లలకు గాని మృత్యువు రావటం
అసహజం, అన్యాయమనుకున్నాడు.

“ఎండుటాకులు రాలిపోతే చింతలేదు

చివురుటాకులు అంతరిస్తేనే చిత్తకోభ”

(ఉరుములు - మెరుపులు)

అకాలికంగా అసహజంగా తనను మృత్యువు నమీపించటం
కాలధర్మమనుకున్నాడు. “గౌరవం” అనే ఖండంలో

“నేరాలు నమోదు చేయక తప్పని

హెడ్ కానిస్టేబిల్ వంటి కాలమా !.....

భీముడితో తలపడిన దుర్యోధనచక్రవర్తిలా

నీపోరాటం నాపైనే ప్రకటించావు

అభినందిస్తున్నాను నీ ఎంపికలోని ధైర్యానికి

కీర్తిస్తున్నాను నీవు నా కిచ్చిన స్థైర్యానికి

అనందిస్తున్నాను నువ్వు నా కిచ్చిన గౌరవానికి”

అని మృత్యువును సమర్థాదగా ఆహ్వానిస్తూ తాను భీముణ్ణుని గుర్తు
చేశాడు. మృత్యువంటే భయపడేవాడు ముందే చస్తాడు, భయంతో. కానీ

బాబూరావు భయమెరగడు. అందుకే చివరిక్షణం దాకా పోరాడతానన్నాడు. 'అంకురం' అనే ఖండంలో ఆత్మప్రబోధం చేసుకున్నాడు. పిరికివాళ్ళకు ఉపదేశించాడు భయపడవద్దని. తన చావులో కూడా సమాజానికి ఏదో ఒక ప్రయోజనం సాధించిపెట్టాలనుకున్నాడు. అతడి మాటలివి.

“కాలిలో ముల్లు గుచ్చుకుంటే కంటిలో గుచ్చుకోలేదని ఆనందించు !

కాలు తీశారని కుమిలిపోయేకంటే

బతుకు మిగిలించని సంతోషిస్తే ఎంత ఉపశమనం !”

ఈపాటి మాటలు ఎందరో చెప్పారు. అవి మామూలు సాంతస్య వచనాలు మాత్రం. బాబూరావు బాణేవేరు. అందుకే

“ఏ నిరాశనూ నెత్తికెక్కించుకోకు !

సమీపించే మృత్యువును ప్రతిరక్తకణంతోనూ ఎదుర్కో!”

అని ప్రబోధించాడు. ధైర్యం చెప్పాడు. అంతటితో ఆగలేదు తన ప్రత్యేకత నిలుపుకున్నాడు.

“మా కృష్ణుడే మాలో తెల్లవాడన్నట్లు

నిజంగా వార్డులో పోలిస్తే నీదే చిన్న జబ్బు!

పద! ఆలా వార్డు చుట్టూ ఆశలా చుట్టిరా !

నీ చిరునవ్వు ఒక భగ్గుహృదయానికి బలం చేకూర్చవచ్చు !”

అన్నాడు. ఈ మాట నిజమా? ఈ రోగం అంతక్షుద్రమా? బతకటం సాధ్యమా? వగైరా ప్రశ్నలు వేసుకోవద్దన్నాడు. ఈ ఆశ అబద్ధమే కావచ్చు. అయితేనేం? గుండెనిబ్బరమిస్తున్న అబద్ధం ఆరోగ్యప్రదమంటాడు; దబాయించి.

“అర్థం కానిదెంతో ఉన్నది విశ్వంలో

అంతవరకూ అజ్ఞేయమే శరణ్యం మనకు

‘నిజం’ నీరోగాన్ని బాగుచేసేంత ఎత్తుకు ఎదగనప్పుడు

‘అబద్ధం’లో బతికితే తప్పేమిటి?

‘సున్న’ లేందే గణితం గట్టెక్కిందా?”

(జీవనచేదం)

అంటాడు. అక్కడ ఆగడు. చావు వ్యక్తులకే గాని సమాజానికి లేదన్నాడు. వ్యష్టికన్నా సమిష్టి ముఖ్యం. జీవనమరణాలు ప్రకృతి ధర్మాలు. ఆ ధర్మాలమీద నిజంగా గౌరవముంటే ఏమనుకోవాలో కవేచెప్పాడు.

“మానవసమాజాన్ని మొత్తంగా తీసుకుంటేనే

మనిషికి చావులేదు

.....

ప్రకృతిలో నువ్వు ఒక భాగం అనుకుంటే

నీ మరణం నీమనవడి బోసినవ్వు !”

“అక్షరం” అనే ఖండికలో గత చరిత్రలో నుంచి కొందరు మహాపురుషులను ప్రస్తావించి వాళ్ళ భౌతిక కాయాలనే గాని మరణం వారి సిద్ధాంతాలను, ప్రవచనాలను ఏమీ చేయలేక పోయిందని గుర్తు తెస్తాడు.

“నాకు తెలుసు. అక్షరాన్ని నువ్వు చెరపలేవని!”

అందుకే తనవంటివాడు ‘అక్షరయజ్ఞం’ మొదలుపెట్టాడు. ‘అక్షరఘోష’ వినిపించాడు. ఈ “జ్వరతరంగిణి” ద్వారా ఆత్మస్థైర్యం సంపాదించటమే గాక సాటి బాధితులకు ధైర్యం, ఉపశమనం పంచి పెట్టాడు. నార్మన్ కజిన్స్ అనే అమెరికన్ వైద్యుడు స్వీయ జీవితంలో ఇలాటి చేదు అనుభవాలు చాలా పొందాడు. వైద్యశాస్త్రంలో ఆచార్యుడుగా ఉంటూ సాహితీపత్రిక సంపాదకత్వం నెరపి ప్రసిద్ధుడైనాడు. అతడు బతకడని అమెరికాలోని వైద్యశిఖామణులందరూ తేల్చి పారేశారు. బతికి బట్టకట్టి వాళ్ళందరూ నిరాశావాదులని అతగాడు నిరూపించాడు. తాను మంచం మరణంగా ఉన్న సమయంలోనే దూరప్రాంతాల్లో ఉన్న రోగులకు స్వయంగా సలహాలిచ్చి ధైర్యం చెప్పి ఆరోగ్యవంతులను చేశాడు. "Anatomy of an Illness" అనే గ్రంథం రాసి రుజుబీతులందరికీ మరణంతో పోరాడే మార్గాలు చెప్పాడు. రోగం రావటంలో వింతలేదు. అది వచ్చిందన్న భయంతో వైద్యప్రయత్నం కూడా చేయటానికి కూడా భయపడే పిరికి పందలకు

గుండె నిబ్బరం కలిగించాడు. చిరంజీవి బాబూరావు మార్గమదే “ప్రయత్న”మనే ఖండికలో.

“ఔను. ‘ప్రయత్నం’ ప్రకృతి పాఠశాలలో జీవి నేర్చిన తొలిపాఠం.

తుదివరకూ పోరాటం సాగించటం దాని ప్రాథమిక ధర్మం”

అని హెచ్చరిస్తాడు బాబూరావు. నాకు అధికారం లేదు. శక్తిలేదు. ఉంటే బాబూరావును ప్రభుత్వవ్యయంతో ప్రతివైద్యశాలకూ ప్రతిరోగి మంచం దగ్గరకూ పంపుతాను, ధైర్యం చెప్పటానికి. ప్రయత్నస్మృతులను చేయటానికి. బాబూరావు దృష్టిలో నేటి వైద్యులే అశ్వనీ దేవతలు; వాళ్ళిచ్చే మందులే సంజీవి. వైద్యుడిమీదా, వైద్యశాస్త్రం మీదా అచంచల విశ్వాసముంచి, ఏ విధంగానైనా, ఏనాటికైనా మానవుడు ప్రకృతిని, ప్రకృతి ధర్మాలనూ జయించి తీరుతాడనే అపారమైన ఆశాభావం నిలుపుకుంటే విజయం సాధిస్తాడని నార్మన్ కజిన్స్ కన్నా దృఢంగా, స్పష్టంగా బాబూరావు ఉద్ఘాటిస్తాడు. ఏ చిన్న యిబ్బంది వచ్చినా, ఏ పాటి బాధ కలిగినా గుండె నిబ్బరం పోగొట్టుకొని పూజలూ పురస్కారాలూ మొదలు పెట్టేవాళ్ళు మన సమాజంలో కొల్లలు. అంధవిశ్వాసాల వల్లగాని, రోగిమీది అవ్యాజానురాగం వల్ల గాని, అంతకన్నా చేయగలిగింది లేదన్న అవసరమృతంతోగాని మరణాసన్నసమయమని బెదురుపెట్టి దైవాన్ని సృరించేవాళ్ళూ, సృరించమనేవాళ్ళూ కోకొల్లలు. బాబూరావు అలాటి సమయాల్లో కూడా అజ్ఞేయ దైవారాధనకు సిద్ధపడలేదు. అందుకే ‘ప్రశ్నోపనిషత్తు’ అనే ఖండికలో

“దుఃఖం అభావం కాదు

బతుకులో భాగం అది

.....

.....

“దేవుడి దయలేకుండా ఈ వైద్యులు నిన్ను బతికిస్తారా?”

లేని బావకన్న గుడ్డిబావ నయం”

అన్నాడు. “వదినా! నీ దైవం చెడ్డరోజుని కూడా సృష్టించిందా?” అని ప్రశ్నించాడు “అనుమానం”లో. నేను మృత్యువుతో పోరాడుతాను గాని లేని దైవానికి తలవంచనన్నాడు.

“ప్రతి జీవితం ప్రకృతిపై సంధించిన దివ్యాస్త్రం

ఇది ఎడతెగని పోరాటం

కడవరకూ సాగే ఆరాటం”

అని కరాఖండిగా చెప్పాడు.

తానొకవేళ మరణిస్తే విచారించ వద్దన్నాడు “విముక్తి”లో. “ఈ భరించలేని బాధల్నుంచి విముక్తి పొందినందుకు సంతోషించండి!” అన్నాడు. ‘వీలునామా’ లో తన పిల్లలకు - ఒత్తులెరుగని అచ్చుల్లాంటి పిల్లలకు - ఇచ్చిన సందేశం “ఒత్తుకు సేద్యం కోసం మీమెదడు నాగలికి పదును పెట్టుకోండి !” అనేది. ఇలాంటి ఆశాజీవి మార్కండేయుడి రచన చదవండి. కవితాశక్తి ఏ పాటిదో నిష్పాక్షికంగా నిర్ణయించుకోండి. చిరంజీవి బాబూరావు భావాలకు, రూపకోత్తేక్ష రచనాశక్తికీ ఒక్కో నిదర్శన మాత్రం ప్రస్తావిస్తాను.

“వానకి బెరడు ఊడి యూకలిష్టన్ కొమ్మలు

వీనన్దేవత తొడల్లా మీగడరంగులో మెరుస్తున్నాయి”

(ఉరుములు - మెరుపులు)

“నినదించే రాజకీయం కన్నా

స్పందించే మానవ హృదయం మిన్న”

(మరీచిక)

ఇలాంటివి అనేకం. “అక్షరఘోష”లో అనేకానేకం. తాను మరణ బాధలో ఉండి కూడా సాటివారికి మనో ధైర్యం కల్పించేందుకు చేసిన ఈ రచనకున్న సామాజిక ప్రయోజనాన్ని, కవి అర్తిని, అతడి మాట పదునుని, గుండె నిబ్బరాన్ని తెలుగు సాహితీలోకం గుర్తించాలని నా ఆకాంక్ష. నిజమైన కవిత్వం నితాంత దుఃఖం నుంచి, నిశ్చల మనస్సునుంచి వుట్టుంది. దానికి సామాజికుల అభిమానం ప్రధానం గాని గౌరవవిరుదులూ పురస్కారాలూ కావు. చిరంజీవి బాబూరావు ఈ రచనద్వారా తెలుగు సాహితీప్రపంచంలో సముచిత స్థానం సంపాదించగలడని విశ్వసిస్తాను. త్వరలో పూర్ణాంగ్యవంతుడై ఇంతకన్నా గొప్పరచనలు చేయాలని ఆకాంక్షిస్తాను.

హైదరాబాదు

30-12-1991

డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణ

“జ్వరతరంగిణి” చదివాక

ఓ జాబు

శ్రీనాగభైరవ కోటేశ్వరరావు, M.A.

కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమీ మెంబరు,

A.P. అధికార భాషా కమిషన్ మెంబరు,

గుళ్ళాపల్లి - ప్రకాశం జిల్లా - 523 211.

మైడియర్ బాబూరావుగారూ!

శిలలు ద్రవించే చోట-

గుండెలు ఘూర్ణిల్లి ఘూర్ణిల్లి - ఇక ఘూర్ణిల్ల లేక - బదాబదాలై పరుచుకొన్న
చోట---

సహారా ఎడారిలో సరోవరం కోసం గాలించి గాలించి, ఆర్తి చావక ఆశపాక,
తృప్తతీరక, తృప్తిఅందక కళ్ళు నిర్నిమేష పయోధరాల్నై నిలిచిపోతున్న చోట-

అక్కడ-అదేచోట- ఆఫిలాసఫీ కుర్చీలో ఆశీనుడవై నువ్వు ప్రవక్తలా ప్రవచించి,
సంస్కర్తలా సంభాషించి, టీచర్లా పాఠం చెప్పి, ప్రీచర్లా బోధించి, మాగుండెల్ని
పిండి పిండి - ప్రవాహంలో మేం కొట్టుకుపోతూ నీవేపు చూస్తే - నువ్వు అక్కడే,
అదేచోట, ఆఫిలాసఫర్ కుర్చీలోనే ---

నీలో మేం తడిసి ముద్దయి, మునిగి తేలి ఉక్కిరి బిక్కిరవుతుంటే నువ్వు
అక్కడే - అదేచోట - ఆఫిలాసఫర్ కుర్చీలోనే ---

“జ్వరతరంగిణి” ద్వారా - ‘మౌన’ సందేశాన్ని మోసుకు వచ్చిన దేవదూతా!

అవధులు లేని అక్షర తత్వం ముందు అన్నమయ్య పాటలా ఒదిగిపోతున్న
మానవుడా!

మరణాన్ని నిత్యస్మరణం చేస్తూ పతనంలోని అందాన్ని పరిశీలిస్తూ, చెట్టు చావదని భరోసాయిస్తూ, అంతలోనే హృదయ హైవ్యాన్ని గాండివ క్షైబ్యాన్ని తలచి విరిగిపడుతున్న శ్రీరాముని చేతిలోని శివ ధనస్సు!

సంజవ పర్వత సానువుల వేడి నీటిబుగ్గల్లో స్నానం చేయబోతున్న అందగాడా!

నక్షత్రాల చిల్లుల్లోనుండి వెన్నెలని జల్లెడ పడుతున్న ఆకాశాన్ని చూస్తున్న భావుకుడా!

వేదనకి మించిన అనుభవం లేదనీ, రోదనకి మించిన సంగీతం రాదని నినాదమై ప్రవహించే వాడా!

ఎవరి జాలికోసం, దయకోసం, సానుభూతి కోసం సహాయంకోసం ఆశించని ఆత్మాభిమానీ!

నుదిటి నల్లబల్లపై చరమగీతికను రాస్తున్నారెవ్వరో అనుకొనే జ్ఞానీ!

అప్పుడే మొవ్దలోంచి విడివడ్డలేత అరటి అకుపై ముచ్చటపడ్డ సూర్యకిరణాల అదృష్టాన్ని తలచే సౌందర్య పిపాసీ!

నువ్వు ఈ పాపిష్టిలోకంలో “నోవా”వి. రసరమ్యకావ్యానివి! మార్కండేయ మహాస్రానివి! డేగై కాలం తరమలేని పక్షివి! ఎన్నోరంగుల్ని గుండెల్లో దాచుకొని ఏకవర్ణాన్ని పైకి చిమ్ముతున్న ఇంద్రధనుస్సువి.

వునసు చీకటి పరచిన చింతతోవులా వుంటే, హోరాహోరీగా పోరాడే యోధుడైనందుకు నాకు సంతోషం.

నీ ‘ఉరుములు - మెరుపులు’ లో ప్రతిపదం ఒక వేదం - ప్రతివాక్యం ఒక నిజాయితీ నాదం; మా పొట్టిలోకం ఎంత తలెత్తి చూసినా నీ ఎత్తు తెలుసుకోలేనంత విశ్వరూపం ఈ కవితలో నీది.

“ఒదినా! నీ దైవం చెడ్డ రోజును గూడా సృష్టించిందా?” అన్న ప్రశ్న నాలాటి వాళ్ళ ఒంటికి, అణువుల్లోకి, రక్తనాళాల్లోకి మెదడు పొరల్లోకి బాణంలా దూసుకపోతుంది.

నాకు అనిపిస్తుంది ---

మనస్సు బెదిరిన కుందేలవుతుంది వార్డు చుట్టూ నీతో ఆశలా చుట్టి
వచ్చినప్పుడు -- “నినదించే రాజకీయం కన్నా, స్పందించే మానవ హృదయం
మిన్న” -- అని నిర్వచనమై నా చెవిలో దూరినప్పుడు --

ప్రతి జీవితం ప్రకృతిపై సంధించిన దివ్యాద్రుం. అని రుషిలా నువ్వు
పలికినప్పుడు నాకు అనిపిస్తుంది.

శంకరాచార్యుడిని, పెల్లీని, పుష్కిన్నీ, తిలక్ నీ చంపలేకపోయిన దేవుడు
బాబూరావ్! నిన్ను మాత్రం చంపగలడా అని! నువ్వు కలంజీవి! చిరంజీవి!

నీ అన్న -- మానవతా ప్రతిరూపం - దుర్గాప్రసాద్ నాకు తమ్ముడు. చిన్న
తంబీ! బాబూరావ్! నువ్వు అక్షరానివయ్యా! అక్షరానివి! అక్కడ - అదేచోట -
ఆఫిలాసఫీ కుర్చీలో ..... నువ్వు ... నువ్వే ..... అక్షరానివి! అక్షరానివి!

ఆశీస్సులతో

26-11-'94

గుళ్ళాపల్లి

అన్నయ్య

నాగభైరవ

“జ్వర తరంగిణి”

అలలపైపై

శ్రీ అల్లు వెంకట అప్పారావు (అపార)

మాజ్మెనర్ ఇరిగేషన్ ఛీఫ్ ఇంజనీర్

(సాహితీవేత్త, రాజమండ్రి)

దుత్తావారిది మేధావుల కుటుంబం. శ్రీ గోపాలయ్య అన్నపూర్ణమ్మ గార్ల పూర్వసంతానంలో అద్వితీయ కళాభినేత్రుడు చిరంజీవి బాబూరావు.

శ్రీ బాబూరావు సాహిత్యంతోపాటు, నాటకరంగాన్ని, ఆధునిక శాస్త్రాలను, కార్మికోద్యమాలను అలరించిన బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి.

ఎప్పుడో అప్పుడు మరణం అందరికీ సంభవిస్తుంది. కానీ ఆ రోజేదో తెలీదు. ఆ రోజు దగ్గరలో వుందని తెలిసిన మనిషి అనుభూతులు వేరు. ఆలోచనలు వేరు. అతని జ్ఞాన పిపాస వేరు. దురదృష్టవశాత్తు శ్రీ బాబూరావును ఆ భావం గత కొన్నాళ్ళనుంచీ వెన్నాడుతోంది. ఆ హృదయసాగర మధనంలోంచి పుట్టిందే ఈ హాలాహలము, అదృష్టం కొద్దీ ఆ తరువాతి అమృతమున్నూ. గతకాలపు గాథల్లో మనకు దర్శనమిచ్చే పరీక్షిత్తుకూ యీనాటి బాబూరావుకూ ఈ విషయం దగ్గర నాకు తేడా కనిపించదు. వారం రోజుల్లో భయంకర విషసర్పపు వాత పడతానని తెలిసిన పరీక్షిన్మహారాజుకే సాధ్యమయింది - శుక మహర్షి చేత మహర్షుల సమక్షంలో భాగవత కథాగానం చేయించడం. ఈనాడు చిరంజీవి బాబూరావు వల్ల మనకు “జ్వరతరంగిణి” లభించింది. ఇందులోని పద చిత్రాలు ఎన్నని ఎన్నటం? పంక్తి పంక్తిని అలంకరించిన భావజ్యోతులు ఎన్ని చిరుదీపాలనైనా వెలిగించ గలిగినట్టివి. ఆత్మకుహరాన్ని కదిలించ గలిగినట్టివి.

“జ్వరతరంగిణి” బాబూరావును అమరుణ్ణి చేస్తుంది. మృత్యువుకే మరణశాసనం లిఖిస్తుంది. ఇది అతని గభీర మానస సరోవర వికసిత పద్మదళాలకు రంగులద్దుతుంది.

అక్షరశక్తి వర్ణిల్లు గాక

31-12-'91

రాజమండ్రి

“అపార”

“మృత్యుర్తా అమృతంగమయ”

1986లో నా తొలికావ్యం “అక్షరయజ్ఞం” ప్రచురించాను. దాన్ని మా గురువుగారు - జ్ఞానపీఠ అవార్డు గ్రహీత పద్మభూషణ్ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి గారికి అంకితమిచ్చి ధన్యుణ్ణుయ్యాను. తెలుగు నేలలో నాలుగు చెఱగులా నివసిస్తున్న నా బాల్యమిత్రుల నుండీ, శ్రేయోభిలాషుల నుండీ, నా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్ సాటి ఉద్యోగిస్తుల నుండీ “అక్షరయజ్ఞం” ప్రచురణకి ఆర్థిక సహాయం లభించింది. నా మస్తకం కన్న ఈ తొలిపుస్తకం రెక్కలు సాచుకొని తెలుగుప్రజల ఆదరంతో ఎదిగి ఎగిరింది. ప్రఖ్యాతకవుల పుస్తకాల సరసన నిలిచి, ఊహకు మించి, తెలుగు పాఠకుడి ఔదార్యానికి అమ్ముడయింది. జనం దాన్ని ఎంతగా ఆదరించారంటే - అది మలి ముద్రణకి నోచుకొబోతోంది. ఈ రకంగా నేను కృతార్థుణ్ణుయ్యాను. సాహిత్యాభిమానులైన మిత్రులు కొందరు ఎంతగానో ప్రశంసించి కొన్ని చోట్ల చిన్ని చిన్ని సన్మానాలు చేసి నన్ను అర్థవంతుణ్ణి కూడా చేశారు.

నా ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంచిప్రోది చేసిన ప్రముఖ సాహితీ వేత్తలు వెలార్చిన అనేక అభిప్రాయాల నుంచి, మెతుకు పట్టి చూపిన చందాన మచ్చుకు అతి కొన్ని ---

కీ॥ శే. కళాప్రపూర్ణ డా॥ దివాకర్ల వేంకటావధాని గారు -

“..... “అక్షరయజ్ఞం” రసభావ నిర్భర కవితా యజ్ఞం..... ప్రతిభా పరిపూర్ణులైన యాధునిక కవులలో శ్రీదుత్తా బాబూరావు గారొకరు..... వారు భావ వ్యక్తీకరణ మందు సిద్ధపాస్తులు. కావ్యమున కాత్యయని పూర్వులు చెప్పిన ధ్వని వైభవము వారి అన్ని కావ్యముల యందును తొంగి చూచుచున్నది..... రూపకోపమానములు వారి సామ్యము. ప్రతి ఖండ కావ్యమందును రూపకమో ఉపమాలంకారమో గోచరించుచునే ఉండును..... వారి కావ్యములందుని కాంధ్ర సరస్వతికి అపూర్వ మూల్యాభరణములగు ననుటలో సందేహము లేదు.”

జ్ఞాన పీఠ అవార్డు గ్రహీత, పద్మభూషణ్ డా॥ సి. నారాయణ రెడ్డి గారు -

“..... బాబూరావు కవిత్యం కానిది వ్రాయలేదు..... మనసు స్పందించి నప్పుడల్లా, మనం ఘూర్ణిల్లినప్పుడల్లా శతపత్రాల్లా విచ్చుకున్న కవితలూ ఉన్నాయి;

శతఘ్నుల్లా పేలినవీ ఉన్నాయి. బాబూరావు కవితల్లో ఓ క్రాంతివాది ఉన్నాడు. ఓ సమన్వయ వేది ఉన్నాడు. సైరికుడు ఉన్నాడు. సైనికుడూ ఉన్నాడు ....."

డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణ గారు (5-7-1987 ఈనాడు దినపత్రికలో సమీక్షిస్తూ)

"..... బాబూరావు గారి భాషలో పదును చాలా ఉంది..... చాలామంది ప్రఖ్యాత కవులకన్నా బాబూరావు గారు తమ రచనలో ఎక్కువపాటు కవిత్వం ప్రదర్శించారని చెప్పాలి....."

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ మెంబర్ శ్రీయుత నాగభైరవ కోటేశ్వరరావు గారు --
-- (తమ ఉత్తరాల్లో)

"..... "అక్షర యజ్ఞం" లో మీ నిజాయితీ నాకు ప్రత్యక్షమయింది. నిజమైన కవిలో హిపోక్రసీ ఉండదు. సిమిలీల చాటున, సింబాలిజాల చాటున నాక్కోడు. అలాటి ఉత్తమకవి మీలో నాక్కనిపించాడు....."

"మీలో సమాజం పట్ల సదవగాహన ఉంది. మీ ఉద్దేశాన్ని సులభ సుందరంగా పఠితలకు అందించే కవితాశక్తి వుంది. ఎలా అవిష్కరిస్తే కవిత అందంగా వుంటుందో శక్తివంతంగా వుంటుందో నన్ను రహస్యం మీరెరుగుదురు. అస్పృష్టత రుగ్మతతో, అనుభూతి వాదంతో జనానికి అందకుండా పోతున్న కవితకు మీ "అక్షరయజ్ఞం" ఓ కొత్తసిరప్.....మీరు శబ్ద విపంచి ..... ఇంకా రాయండి. మనిషి కోసమే రాయండి ....."

ఇలా ఎందరో సాహితీవేత్తలు నన్ను ఆశీర్వదించి, నాలోని - లోలోని - కవిలోని ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంచి పోషించారు. ద్విగుణీకృతాహంతో నా మలికావ్యం "అక్షరఘోష"ని మరింత బాధ్యతాయుతంగా ప్రచురించడానికి సన్నద్ధమవుతున్న శుభఘడియల్లో ఒక ఘోరం జరిగిపోయింది. ఊహించని భయంకర వ్యాధికి లోనయ్యాను. అకస్మాత్తుగా కలిగిన ఈ సంక్లిభం వల్ల ఆర్థికంగా, మానసికంగా క్రుంగిపోయాను. ఆ దశలో "అక్షరఘోష" ప్రచురణని వాయిదా వేయక తప్పలేదు.

1988 అక్టోబర్ నెల నుండి నా ఆరోగ్యం క్షీణదశలో పడింది. అప్పుడు మా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్ జనరల్ ఆసుపత్రి C.M.O. డా॥కె.ఎల్. నాయుడుగారు. ఆయన

కర్తవ్యసిద్ధి, వైద్యవృత్తి పైన ఆయనకున్న గౌరవం - అనుపమానం. రోగగ్రస్తులకు ఆయన పైనున్న నమ్మకం అచంచలం. వ్యాధిగ్రస్తుణ్ణి కేవలం చట్టపరమైన ఉద్యోగపరిధిలోనే కాకుండా, మానవత్వపు విలువలు నిండిన నైతిక బాధ్యతతో చూడడం ఆయన రివాజు. “రోగి” లోనే ఒక అంతర్గత సన్నిహిత వైద్యుడు దాగున్నాడనే రహస్యసత్యం అమెరికన్ వైద్యుడు “డా॥ నార్మన్ కజిన్స్” తో సమానంగా డా॥ నాయుడు గారికీ తెలుసు. ఆయన రోగులతో సంప్రదించే తీరులోనే ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. ఆ మహనీయుడి దయ లేకుంటే ఈ కలం ఆనాడే కాలుడి పరమై ఉండేది. ఆయన పుణ్యమా అని ఎందరో పేరున్న పెద్దవైద్యులకు చూపించుకున్నాను. అయినా ఫలితం శూన్యం. 1978 జూలై నుండి నేను చక్కెర వ్యాధిగ్రస్తుణ్ణి. బహుషః చక్కెర వ్యాధి వైపరీత్యాలే ఈనా తెలీని జబ్బుకి కారణమని ఆయన అనుమానించి నన్ను మద్రాసు M.V. Hospital for Diabetes క్కూడా పంపారు. నన్ను పట్టి పీడిస్తున్న వ్యాధి నిర్ణయం అక్కడా జరగలేదు!

67 కిలోల బరువుండే నేను నమ్మలేనంత ఘోరంగా బరువు తగ్గాను. 50 కిలోలకి దిగజారాను. జ్వరం తీవ్రంగా వచ్చి తగ్గేది కాదు. ఒక కొత్త అనుభవం. ఒళ్ళంతా చెమట పట్టి పక్కంతా తడిచిపోయేది. తెరిపి లేకుండా తలకి చెమట పట్టడం వల్ల వెంట్రుకలు జటలెత్తాయి. దిండు నీళ్ళల్లో ముంచినట్టు పూర్తిగా తడిసిపోయేది. నోరు విపరీతమైన చేడెక్కి ఎంత ఇష్టమైన పదార్థాన్నయినా, ఎంత ప్రయత్నించినా తిన బుద్ధి అయ్యేది కాదు. బొడ్డుగా ఉండే మనిషిని. కండ కరువయ్యి ఎముకలు బైటపడ్డాయి. వీపు మీద వెన్నువద్ద భరించ లేనంత నొప్పి పుట్టి అటూ ఇటూ తీవ్రంగా, తీవ్రతరంగా, తీవ్రతమంగా అన్ని వైపులకీ వ్యాపించేది. నిద్రకు వెలియే, నిరాశకు లోనైన నన్ను డా॥ కె. ఎల్. నాయుడుగారు ధైర్యం చెప్పి వెల్లూరు C.M.C. ఆసుపత్రికి చికిత్స నిమిత్తం పంపారు.

వెల్లూరు C.M.C. ఆసుపత్రిలో పదిహేను రోజులపాటు వివిధ క్లిష్టభూయిష్టమైన పరీక్షలు జరిపిన తదనంతరం నా రోగ నిర్ణయం జరిగింది. అసలే చక్కెర వ్యాధిగ్రస్తుణ్ణి. ఆపైన పేరు వింటేనే వణుకుపుట్టించే జబ్బు!

వ్యాధి నిర్ణయించేసిన తర్వాత నన్ను “హెమటాలజీ” విభాగంలో ప్రత్యేక చికిత్సకై చేర్చారు. డా॥ వాండే ఆధ్వర్యంలో చికిత్స కొనసాగింది. ఆయన నడుస్తున్న సంజీవనీ పర్వతం. కరువు తీరా పలుకరించే చిఱుమందహాసం. నాలో కొత్త ఆశలు చిగురించాయి - ఆయన హృదయోల్లాస స్వాంత వచనాలతో.

జబ్బు మూలంగా “వెన్ను” దెబ్బ తిన్నది. నడుం వంచితే శాశ్వతంగా రెండుకాళ్ళూ పడిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అది నివారించడానికి కవచం (ALKATHENE SHELL), వేసి, బాధాకరమైన “కిమోథెరపీ” (CHEMO-THERAPY) వైద్యం మొదలుపెట్టారు.

వ్యాధి నయమయి తీరుతుందని తొలిదశలో అక్కడి వైద్యులు నాకు హామీ ఇవ్వలేకపోయారు. అది ఒక హృదయ విదారకమైన నిస్సహాయదశ! అలాటి దశలో ఇతర అతిసామాన్యరోగ పీడితుల్లా నేను కూడా తీవ్ర మానసిక దౌర్బల్యానికి లోనైనాను. వింత వింత ఆలోచనా ధోరణులు పుట్టపగిలిన ఉసుళ్ళలా నన్నావహించి ఉక్కిరి బిక్కిరి చేశాయి. ఆనాటి చేదు అనుభవాలు “అ” నుండి అనంతంవైపుకి నడిపించాయి నన్ను. విషాదయోగం పిదప విజృంభించిన విజయుడిలా నిరాశను జయించి తుదకు ఆశకు పట్టం కట్టాను. గుండె నిబ్బరం చేసుకొని బాధాకరమైన చికిత్సకి ఎదురొడ్డి నిలిచాను.

ఒకవైపు నా కదలికలను అతిఘోరంగా నియంత్రించే కవచం (Shell) మరొకవైపు బేజారెత్తించే కిమోథెరపీ వైద్యం. చేతి వ్రేళ్ళు కనీసం సంతకం చేయడానికి కూడా సహకరించని అతి బలహీనదశ అది. అలాటి అసహాయ దశలో నాకలం కన్న బిడ్డ ఈ “జ్వరతరంగిణి”.

నేను చెబుతూ ఉంటే నాభార్య రాస్తూ ఉండేది. అప్పుడప్పుడూ నాలో ఉత్పన్నమయ్యే అయోమయ విచిత్ర భావ పరంపరకు ఆమె కళ్ళు కన్నీళ్ళు కడవలే అయ్యేవి. అప్పుడు ఆమెను నేను ఊరడించి చెప్పిన మాటలు - “బాధలు ప్రతి వాడికీ రావచ్చును. అయితే రాయగల నేర్పరిని అవి బాధిస్తే అక్షరాలుగా రూపుదిద్దుకుంటాయి. అలా రూపుదిద్దుకున్న అక్షరసత్యాలు ముందుతరాల నిస్సహాయ రోగ పీడితుల గుండెకి ఔషధంలా బలం చేకూర్చవచ్చు. ఈ బ్రతుకు నిలిస్తే నా అనుభవాల్ని పేజీలుగా కుట్టి నేనే దాన్ని పుస్తక రూపంలోకి తెస్తాను. ఒకవేళ విధి వక్రించి ఈ దీపం కొండెక్కితే మీలో ఎవరైనా ప్రచురించండి. భావితరాలకు అనుభవాలని పంచేనైతిక బాధ్యత అక్షరానిది.”

మనిషిలో జంతువుకి భిన్నమైన ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. అదే ఆలోచన. ఆలోచనలని వ్యక్తీకరించేందుకు మాటలున్నాయి. మాటకి సుస్థిర రూపం “అక్షరం”. మారుతున్న కాలంతో పాటే మనిషి ఆరాటాలు పెరుగుతున్నాయి.

కొత్తకొత్త ఆలోచనలు కొల్లలు కొల్లలుగా ఊపిరి పోసుకుంటున్నాయి. ఏ భావుకుడూ తన సంపూర్ణ దుఃఖానుభవాన్ని సుస్పష్టంగా, సంతృప్తికరంగా ప్రకటించుకోగల భాష ఇంతవరకూ అవిష్కృతం కాలేదు. తనలోని అవిరామ నిరంతర కలకల స్వర భావవాహినిని అక్షరబద్ధం చేసే ప్రయత్నంలో కవి అందుకే తీవ్ర ఆసంతృప్తికి లోనవుతాడు. అక్షరంలో అనంతం చూపాలన్న కవి ఆరాటనకి, అభినయంతో పాత్రలోని అంతరాత్మకి అద్దం పట్టాలనుకున్న కళాకారుడికీ ఈ ఆసంతృప్తి ఎప్పటికీ తప్పదు. తన మనోభావాల్ని సంతృప్తికరంగా వ్యక్తీకరించుకోగల భాషాకౌశల ప్రాప్తి కోసం ఈ కలం ఇంకా తపస్సు చేస్తూనే ఉంది. అయితే పూర్తిగా అది సాధించాననుకున్నంత వరకూ ఈ కాలం ఆగదు కదా! ముఖ్యంగా కాలానికి నాకూ సయోధ్యకరులైంది కదా! అందుకే ధైర్యం చేశాను. అనాటి నా అనుభవాల్ని అక్షరాలుగా మలచడానికి తీవ్ర నిజాయితీతో పరిశ్రమించాను.

పదాలను అతి నేర్పరితనంతో పడేపది అడేపనిగా మారుస్తూ తన కవితకు మరిన్ని సాగసులు దిద్దుకొనే ఆంగ్లకవి TENNYSON, సుదీర్ఘ సంభాషణాధోరణి (Dramatic Monologue) లో కవితను కొనసాగించడంలో చతురుడు Robert Browning, విభిన్న మనోభావాల్ని ఒకదరి చేర్చి కూర్చి వాదనా ప్రతిభద్వారా తాను చెప్పదలచుకున్న విషయాల్ని తేటతెల్లం చేయడంలో అతి నైపుణ్యుడు (Meta-physical poet) John Donne, దుఃఖోద్వేగాన్ని అద్భుతంగా వ్యక్తీకరించ గల అమెరికన్ కవి Edgar Allan Poe వీళ్ళందర్నీ భక్తితో కలుపుకున్న ఈ కలం తనదంటూ ఒక ప్రత్యేక శైలిని అలవరచుకునే తీవ్ర ప్రయత్నంలో ఉన్నది. వాళ్ళ ఛాయామాత్ర ప్రభావం నా మీద ఉన్నదని ఎవరైనా అంటే కాదనలేను.

వెల్లూరులో దాదాపు ఒక సంవత్సరం పాటు చికిత్స పొందాను. నిరాశకు లోనైన నాబ్రతుకు తీగను కొండంత ఆశతో, ఆత్మవిశ్వాసంతో అంచెలంచెలుగా ఆశల పందిరి పైకి ఎగబ్రాకించుకున్నాను. నన్ను నేనుకాపాడుకున్నాను.

బ్రతికి బట్టకట్టాలని నన్ను మనసారా ఆశీర్వదించిన నా సాటి బి.హెచ్.ఇ.ఎల్ ఉద్యోగులూ, ప్రాణానికి ప్రాణమిచ్చే మిత్రులు, ఈ నా కష్టానికి కన్నీరోడ్డి వెన్నుగాచిన బంధువులూ, మనసు తెలిసి ప్రవర్తించిన నా అత్యుజ్వలూ, తమ వృత్తిలో అకుంఠిత దీక్షని ప్రదర్శించిన నా వైద్యులు, అన్నిటికీ మించి అన్నివేళలా నన్నుంటేపట్టుకొని కనురెప్పలూ నన్ను కాపాడిన నిండు స్త్రీత్వం - నాభార్య, వీరంతా కలిసి మృత్యువును జయించి నాకు పునర్జన్మని ప్రసాదించారు.

1989 డిసెంబరు నెల రెండోపాదం నుండి మామూలుగా నా ఉద్యోగ విధులకు హాజరవడం మొదలెట్టాను. క్రమం తప్పకుండా నిర్ణీత కాలపరిమితుల్లో వైద్యపరీక్షలు చేయించుకుంటూ విజయవంతంగా నేటికీ ఐదు సంవత్సరాలు గడిపేశాను. ఇలా ముందు కూడా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూ శేషజీవితాన్ని గడపాలని వైద్యుల నిక్కచ్చి సలహా!

క్రమక్రమణిక ననుసరించి అచ్చుకావాల్సిన నా ద్వితీయ కావ్యం - “అక్షరఫోష”. అయితే దాన్ని ఈసారి కూడా కొద్దికాలం చనువుతో పక్కకు నెట్టక తప్పలేదు. కారణం ఆ పుస్తకాని కంటే సత్వర సామాజికావసరం ‘జ్వరతరంగిణి’ ద్వారా ఉన్నదనిపించింది.

సుమారు రెండు మూడు సంవత్సరాల క్రితం దినపత్రికల్లో ఆసక్తి రేకెత్తించే ఒక వార్తని చదివాను. సారాంశం. కొత్తగా పెళ్ళయిన జంట. జలపాతం లాంటి వయసు. విధి వక్రించి భర్త వ్యాధిగ్రస్తుడయ్యాడు. క్యాన్సర్ వ్యాధి. ఆ పేరు విన్నవెంటనే అతను మానసికంగా మరణించాడు. తాను క్రుంగిపోవడమే కాకుండా తన పడుచు భార్యకి కూడా పిరికి మందు పోశాడు. సాంప్రదాయపరమైన భయం పట్టుకున్నది ఆ మగనాలికి. ఆమె ఊహించుకున్న ప్రతి ఊహా ఒక్కొక్క విచ్చుకత్తియై విజృంభించి ఆమెను చిత్రవధ చేసింది. ఫలితం. ఇరువురూ కలసి తమ జీవితాలకు ముగింపు గీతం పాడుకోవాలనుకున్నారు. నగరంలోని ఒక పేరెన్నిక గన్న ఆసుపత్రి భవనం పైనుండి దూకి చావడానికి నిర్ణయించుకున్నారు. ఒక క్షణం తేడాతో ఆమె ముందూ - అతను వెనుకా దూకారు. ఆమె వెంటనే మరణించింది. అతను తీవ్రగాయాలతో మిగిలాడు. ఆ తర్వాత వాళ్ళ విషయం నాకు తెలియి. బహుషః అతను తన జబ్బు దుఃఖానికి తోడుగా తన భార్య మరణానికి కూడా చింతిస్తూ తీసుకొని తీసుకొని చనిపోయి వుండవచ్చును.

అలాటి విషయమే ఒక సంవత్సరం క్రింద మా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్ కర్మాగారంలో జరిగింది. మా తోటి కార్మికుడు. పేరు పుల్లయ్య అనుకుంటాను. క్యాన్సర్ వ్యాధికి లోనైనాడు. ఆ విషయం తెలిసిన సాయంత్రమే అతను గుండె ఆగి మరణించాడు.

ఈ రెండు సందర్భాల్లోనూ మరణానికి దారి తీయించింది కేవలం మరణభయమే. నిజానికి వాళ్ళవ్యాధి - నయం కానంత తీవ్రంగా ఇంకా

ముదరలేదు. క్యాన్సర్ వ్యాధిని గురించి సరియైన అవగాహన ఉంటే ఈ పరిస్థితి ఎప్పటికీ వాటిల్లేది కాదు.

వ్యాధిపీడితుడిలో ఆత్మవిశ్వాసం పెంచే కథలూ, వ్యాసాలూ Reader's Digest లాంటి విదేశీ పత్రికల్లో ప్రచురించబడుతాయి. అత్యంత స్వల్పవిషయమైన “ప్లైలాబ్” విరిగి మీదపడే ప్రమాదవార్తని అతి భయంకరంగా చిత్రించి అనేక వందల మందిని ముందుగా చంపాయి మన అభూత కల్పనా పత్రికలు! మహారాష్ట్రలో వచ్చిన “ప్లేగ్” వ్యాధిని శాస్త్రీయంగా విశ్లేషించకుండా భయంతో వేలాది మందిని దూరతీరాలకు పారిపోయేట్టు, మొత్తం దేశానికే పిరికి మందును పోసి, విశ్వవిపణిలో “తల్లి భారతి”ని వెలివేసేందుకు బాటలు వేశాయి మన ఈ దిన, వార, పక్ష, మాస పత్రికలు! నిస్సహాయదశలో కూరుకుపోయిన మనిషికి ఆత్మ బలం పెంచే రచనలను ఈ తుంటరి పత్రికలు ఏనాడైనా ప్రోత్సహించి పోషించాయా?

“భయం” మృత్యువుతో సమానం. దాన్ని దృఢచిత్తంతో జయించి నిలిస్తే ముందున్న జీవితమంతా విరగబూచిన పూలతోటే! ఆ తర్వాత బ్రతుకే బ్రతకడమెలానో నేర్చుతుంది. రోగపీడితులను వెన్నుదట్టి బ్రతుకు బాటవైపుకు సూటిగా నడిపించే ఒంటరి ప్రయత్నమే ఈ “జ్వరతరంగిణి” కావ్యంలోని ప్రధానాంశం.

శ్రీయుత అల్లు వెంకట అప్పారావుగారు (రిటైర్డ్ మైనర్ ఇరిగేషన్ చీఫ్ ఇంజనీర్) ఈ కావ్యం చదివి ఆర్థహృదయంతో త్వరగా అచ్చు వేయించమని సలహానిస్తూ ఐదువేల రూపాయల డ్రాఫ్టు జతచేసి పంపించారు. డా॥ బూదరాజు రాధాకృష్ణగారు ఈ కావ్యానికి పరిచయం రాయడమే కాకుండా వెంటనే అచ్చువేయించమని పదేపది ఒత్తిడి తెస్తూ ఉత్తరాలు రాశారు. ఇలాగే సాహిత్యాభిమానులైన మరికొందరు నా కాలేజీ మిత్రులు ఈ కావ్యసత్వర ప్రచురణావశ్యకతను గుర్తించి అందుకు నన్ను తగిన విధంగా ప్రోత్సహించారు. నేను నిత్యశారదోపాసకుణ్ణి కాని లక్ష్మీప్రసన్నుణ్ణి కాదు. అందువల్లనే 1992 జనవరి నుండీ ప్రయత్నిస్తూనే ఉన్నా ఈ కావ్యప్రచురణ ఈనాటికి సాధ్యపడింది.

మీకు తెలిసిన బంధువులో, మిత్రులో, పరిచయస్తులో కాలం కలసిరాక వ్యాధికి లోనవవచ్చును. వాళ్ళకి రవంత సానుభూతి చూపించాలని మీలోని మానుషీభావన మిమ్మల్ని ప్రేరేపించవచ్చును. అలాంటప్పుడు ఈ పుస్తకాన్ని కొని వాళ్ళచేత చదివించండి. ఇది వాళ్ళకి కొంతమేరకు ఊరట కలిగించి తీరుతుందని నా ప్రగాఢ విశ్వాసం.

ఈ కావ్యం మీద మీ అభిప్రాయాల్ని నోటి మాటల్లో కాకుండా కాగితంపై రాసి క్రింది చితునామాకి పంపించండి. ఆ మీ అభిప్రాయాల్ని నా గుండె సింహాసనం మీద కూర్చుండ బెట్టి, వాటి సలహామేరకు, కవిగా నన్ను నేను మరింత సుందర తరంగా మలుచుకోవడానికి వినప్రుణ్ణై ప్రయత్నిస్తాను.

నేలకి అన్ని దిక్కులా నున్న నా బాల్య/కాలేజీ మిత్రుల్ని నేను అర్థించేది ఒక్కటే! ఈ పుస్తకాన్ని “అక్షరయజ్ఞం” కావ్యాన్ని ఆదరించినట్టే ఆదరించండి. నా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్ సహాధ్యోగులకు ఒక ప్రత్యేకమనవి. మీ స్నేహితులో బంధువులో సాహిత్యప్రియులై ఉంటే వాళ్ళకి ఈ “జ్వరతరంగిణి”ని కొని పంపించండి. అవకాశం వుంటే వాళ్ళ మధ్యన ఈ పుస్తక ప్రస్తావన తీసుకొని రండి. అలా ఈ కావ్యానికి తగిన ప్రాచుర్యం మీరు కలిగిస్తే ఈ “జ్వర తరంగిణి” ఒక అపురూప అభంగ హృదయ విపంచియై బ్రతుకు పాటకు బలమైన సంగీతాన్ని సమ కూర్చిపెడుతుంది. రోగపీడితులైన నిస్సహాయుల ఎడారి ఎడలలో ఆశల చిటువిత్తనం నాటి బ్రతుకు మర్రిని దశదిశలా వ్యాపింప చేస్తుంది.

ఈ “జ్వర తరంగిణి”ని మీ చేతుల్లో పెడుతున్నాను. దాన్ని ఆదరిస్తారో, తృణీకరిస్తారో - ఇక మీ ఇష్టం.

తేదీ 29-12-1994

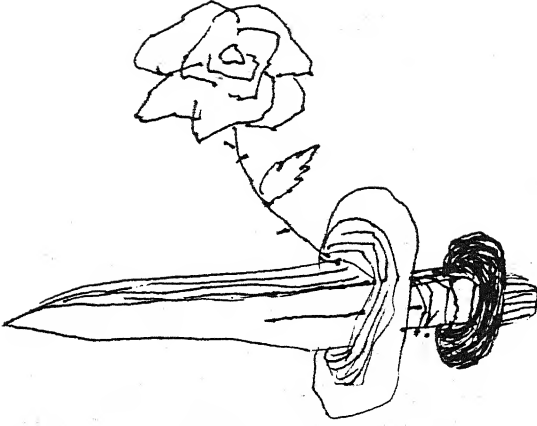
దుత్తా బాబూరావు

“ఱుంఱిని”

1347, బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఎమ్.ఐ.జీ కాలనీ,

హైదరాబాద్ - 500 032.

ప్రస్తావన

“జ్వరతరంగిణి” కావ్యం

కాదు కేవలం ఆత్మాశ్రయం

ఇది

ఆశను చిటువిత్రనంగా విత్తి

బ్రతుకు మరిని దశదిశలా వ్యాపించిన విశ్వరూప సదృశం

కొన ఊపిరి బ్రతుకుకు ప్రాణం పోసిన మృత సంజీవని మంత్రం

తైబ్యం దిగజార్చిన గాండీవాన్ని,

పురికొల్పి చేపట్టించిన పాంచజన్యం

కష్టసుఖాల జీవన గంగలో

ఉక్కిరి బిక్కిరి మునకలు తేలిన అద్వితీయ జీవిత రహస్యం

కాలం విచ్చు కత్తులు చీల్చి కూల్చిన గుండె ముక్కల్ని ఏరి గులాబీల పూల

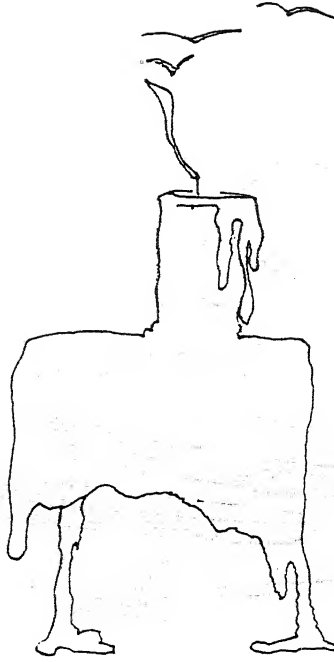
గుత్తుల్లా కూర్చిన సుకవి నిజజీవితానుభవ అక్షర అక్షాహిణీ అద్భుత

రణవిన్యాసం

ఇది నిజం

“జ్వరతరంగిణి”

ఒక అమేయ అమోఘ అభంగ హృదయ విపంచి నినాదం.

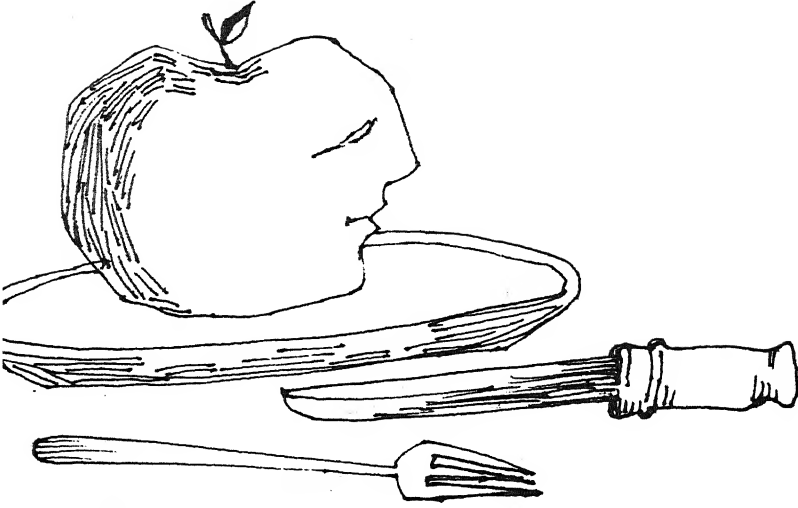

ధ్వజ

మనసు మరీమరీ చెబుతోంది
 ఈ చేసుకి చీడ పారుతోందని
 ఈ చెబువుకి గండి పడుతోందని

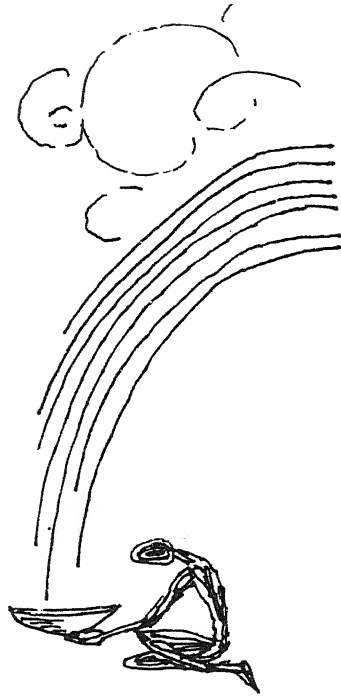
మనసు మరీమరీ చెబుతోంది
 ఈ దీపం కొండెక్కబోతోందని
 ఈ కుండకు నూకలు చెల్లిపోతున్నాయని

మనసు మరీ మరీ చెబుతోంది
 ఈ మేనికి రంగులు మారుతున్నాయని
 ఈ పుట్టి నట్టేట మునిగిపోనున్నదని

మౌనం

ఆకాశపు ఎత్తుల్ని కొలిచాడు
 పాతాళపు లోతుల్ని తొలిచాడు
 అనంత నీరధిని గెలిచాడు
 విశ్వాంతరాళంలోని బుద్ధిజీవుల్ని పిలిచాడు
 సూర్యకిరణాలతో వంటలు చేశాడు
 వాయు వీచికలతో విద్యుత్తు వెలయించాడు
 అగ్నిని అరచేతిలో బంధించాడు
 కాంతిని కనుసైగతో శాసించాడు
 సముద్రంలో తియ్యని నీటిని త్రాగాడు
 కానీ...
 మరణం ముందు మౌనం దాల్చాడు

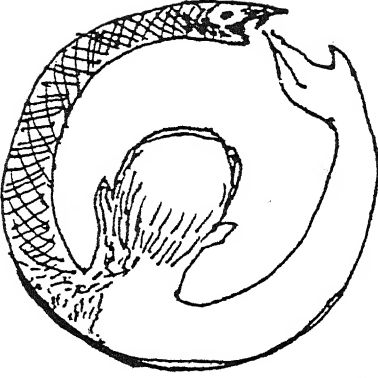

డమరుకం

శారద నానోట పరవశించి పాటలు పాడినా
ఆయువు మాత్రం నాలో గాయం రేపింది.

అందుకే....

నేలరాలిన పారిజాతాల్లో ఒలికిన జీవిత రసమాధుర్యాన్ని
గుండె ఉగ్గుగిన్నెలో పోగు చేసుకుంటున్నాను
ఆకాశపు చీకటిలో రెక్కలు విరిగిపడిన నా చిఱునామాను
పులుగుపిట్టలా వెతుకుతున్నాను
ఊహల ఊళ్ళను, మరిగి ముంచుతున్న గుండె కొండ లావోలోని రంగుల
ధాతువుల్ని లోభి కుబేరుడిలా కూడ బెడుతున్నాను.
వేసవి ఇంద్రచాపం నుండి చెదిరిన సప్త వర్ణాల్ని దివ్యశిల్పి మయుడిలా మూట
గడుపున్నాను.
రేకులు ఊడిన గుండె గులాబీలను కాలం గానుగలో అత్తరులాపిండి పరిసరాలకు
పరిమళాలను పంచుతున్నాను.
అవధులు లేని అక్షరతత్వం ముందు అన్నమయ్యపాటలా ఒదిగిపోతున్నాను.
అయోమయంలో పడ్డ నేను అంత్యాక్షరం వైపుకు ఎదిగిపోతున్నాను.

సంవేదం

మరణమా ! నా నిత్యస్మరణమా !!

ఈ బతుకు పుటల్ని నువ్వు స్పృశించి నప్పుడల్లా ఎంతగా భయపడ్డాను ?

ఈ జీవితంతో నువ్వు చెలగాట మాడినప్పుడల్లా ఎంతగా రోదించాను ?

నీనుంచి పారిపోతున్న నన్ను ఎందుకు పగబట్టి పెనవేసుకుంటున్నావు?

నిన్ను కనరికొట్టిన నన్ను ఎందుకు ఇంత మురిపెంగా ప్రేమిస్తున్నావు?

ఔను.....

మన ఇద్దరినీ ఒక వినూత్న ప్రేమతత్వం ఆవహించింది

మన ఇద్దరి మధ్యా ఒక అద్భుత పరిచయవలయం ఏర్పడింది.

ఈ భూమికి తెలుసు

పచ్చని చెట్టుపై నుండి పండుటాకు రాలుతోంది బంగారు రేకులా

గిరికీలు కొడుతూ

ఉవ్వెత్తున లేచిన ఉత్పలిక నడుం విరిగి నీలి సముద్రంలో నురగలు గక్కింది

సూర్యుడు సాయంసముద్రంలోకి దూకేస్తే పశ్చిమాద్రి కన్నెర్రబడెలా యేడ్చింది

తెరచాప చిరిగిన పడవ - నీటముంచుతూ చేయి జార్చిన కడవలా కదిలిపోతూ

కలవరపడ్డది

ముసురు మబ్బులు శ్యామల సస్యాన్ని అనురగణాలకు వైవేద్యం పెట్టాయి.

రంగుల తోరణాలతో ఇంద్రధనుస్సు నింగికి వంతెన కడుతోంది

పతనంలో ఎంత అందం ! నేత్రానందం !!

మనిషీ !

మరణమంటే నీకు భయమెందుకోయి ?

ఇందులో ఎన్ని అందాలు దాగాయో యుగయుగాల జీవకోటికి చనుబాలు

గుడిపిన ఈ నేల తల్లికే తెలుసు.

చెట్టు తల్లి

సమాధిపై పునాది

పునాదిలో సమాధి

ఇది ఆదిమధ్యాంత రహితం - "అనాది"

చెట్టు చావదు

శాఖల శ్వాసల్లో ఆకులై అలరిస్తుంది

ఆకుల మధ్య పూవుల అందాల్లో పరిమళిస్తుంది

రసమయ రసనకు పండ్లను పంచి పరవశిస్తుంది

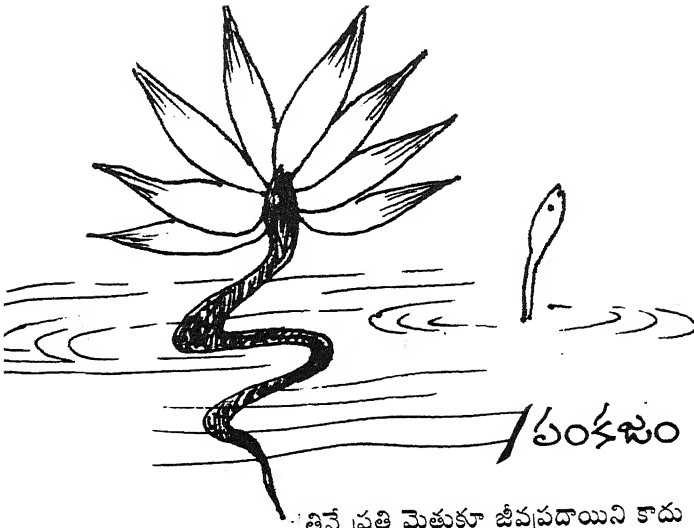
పాతుకుపోతున్న ఊడల్లో శాశ్వత జీవమై పల్లవిస్తుంది

చెట్టు చావదు

తన వారసుల విస్తరణ కోరుతూ అనంత ప్రకృతిని ఆశ్రయిస్తుంది

ఆకాశం వైపు చేతులు చాపి అత్యుజ్వల అమరత్వానికి అగ్రులు చాస్తుంది

నిజం. చెట్టు చావదు.

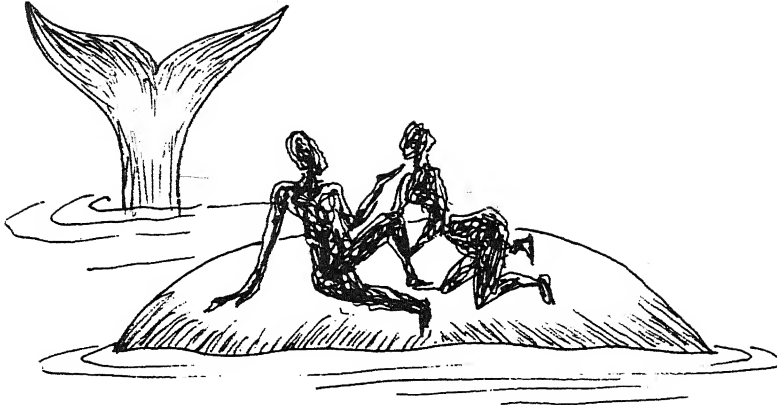
పంకజం

తినే ప్రతి మెతుకూ జీవప్రదాయిని కాదు
 అందులో రవంత రాకాసి పోకడవుంది
 తాగే ప్రతిచుక్కా అమృతంకాదు
 అందులో కొంత గరళం ఒలికింది
 అప్రాపించే ప్రతి మొగలిరేకూ సుగంధి కాదు
 అందులో మిత్తిని మించిన మిన్నాగు మిడిసి పడుతున్నది
 చూసే ప్రతిమాపూ వలపుల తూపుకాదు
 అందులో నిరాశల నిట్టూర్పుల తోపులున్నాయి
 నవ్వే ప్రతి నవ్వు ఆనంద ప్రకటనకాదు
 అందులో చేటు చేసే విషాదం చాటు దాగింది
 మెచ్చే ప్రతి వినికిడి నిబ్బరమైన నిజంకాదు
 ఆ స్వరాల వెనుక వెక్కిరించే వక్రభాష్యాలున్నాయి
 మైమరపించే ప్రతి సృరూ సుఖప్రదం కాదు
 అందులో దృష్టికందని ధృతరాష్ట్రకొగిలిదాగుంది
 నర్తించే లోకం స్తోత్రం చేయదగ్గ సమవర్తినికాదు
 అందులో అంతు చిక్కని స్వార్థం అలజడి చేస్తోంది
 మనోవిణమీదినదంతా మధురసంగీతంకాదు
 అందులో అదుపుతప్పిన అపశ్రుతులు అల్లరి పెడుతున్నాయి
 మెచ్చే ప్రకృతి కొంత మురుసుకున్నంత మంగళకరం కాదు
 అందులో ప్రాణం తీసే పురుగులెన్నో లుకలుకలాడుతున్నాయి

ఈ ఉదయం నా హృదయం

ఒకనాడు బతుకులోబంగారుకలలు పండించిన ఈ గుండె నేల
 నేడు ఆలోచనలు పూర్తిగా చచ్చిన నీరస నిశ్శబ్ద రుద్రభూమి
 ఒకనాడు అవనిపై ఆశల అమృతం పారించిన ఈ పిడికెడు హృదయం
 నేడు ఆగని అశ్రుజలంతో పొంగిన అనంత క్షారసముద్రం
 ఒకనాడు ఆశయాల ఆవేశాలకు పురుడుపోసిన ఈ మనస్సుతల్లి
 నేడుపొత్తిళ్ళల్లో మరణిస్తున్న కోర్కెల కూనల్ని చూసి తల్లడిల్లిన పచ్చిబాలింతరాలు
 ఒకనాడు క్రమరహిత అష్టావక్ర అక్షరాలకు అద్భుత నృత్యం నేర్పిన నర్తనశాల
 — ఈమురిపాల చిత్తం
 నేడు తీగలు తెగిన, శ్రుతులు తప్పిన, సహస్ర సంగీత వాద్యవిశేషాల సామూహిక
 సహగమన రోదన ఘోష
 ఈ క్షుభిత శరీరం నేడొక శిథిల దేవాలయం
 ఈ అపశ్రుత కంఠం ఒక శాపగ్రస్త సుప్తశంఖం
 ఈ ఉదయం నా హృదయం అతిహైన్యం
 అది విచలిత విజయవిముక్త గాండీవక్షైబ్యం

అశాశ్వతం

కవితాపనిలో

అక్షరాల గనిలో

అద్భుతాల నదిలో

కాటుకజలపాతంలాటి కుదుల కుదుళ్ళలోకి నాడూహల గండి పక్కెలు
ఎగిరెగిరి పడుతుంటే

మనస్సు చెవిలో మర్మమిడిచి చెప్పింది మా అవిడ కార్తిక స్నానాలు చేద్దామని
పువ్వుల రథం సిద్ధం చేసి స్వప్న సాగరతీరానికి ప్రయాణం కట్టాను
ఆకాశపు ఆలిచిప్పకి నక్షత్రాల తళుకులద్ది చంద్రబింబం కురిపించే బంగారువెన్నెల
వానలో తడుస్తూ సాగరతీరం చేరాం

ఇసుక తిన్నెల స్వర్ణరాశి పై కోర్కెల రవసెల్లాలుపరచి తీపిముచ్చట్లుచెప్పుకున్నాం
కొంతకాలం

అవిడ తొందర పెడితే తరుణతరంగ తురంగంపై సవారి మొదలెట్టాం
అంతలోనే ఒక భయంకర తిమింగలం గుర్రం గుండెని తినేస్తూ మమ్మల్ని
కాలప్రవాహంలోకి కసిగా తోసేసింది

నా చేతి పట్టు తప్పి ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోతూ అవిడ ఆక్రోశిస్తుంటే ఇలాఅన్నాను
నేను --

ప్రేయసీ! నేను సంజీవ వర్షత సానువుల వేడి నీటి బుగ్గలలో స్నానాలు
చేయబోతున్నాను

విషం నిండిన నా శరీరస్వర్ణమందిరంలో ఖాండవ వన వనమూలికా దహనం
జరుగబోతోంది

అక్కడ నన్ను అశ్వనీదేవతలు వేదమంత్రాలతో అభిషేస్తారు

అభిషిక్తుడనై వచ్చి నీకు ప్రేమాభిషేకం చేస్తాను

ఈ వియోగం కొంత కాలం భరించు

తనువులు వేరైనా మన మనస్సుల కలయిక ఒక వృత్తలేఖని లాంటిది

అందులో నువ్వు కదలని ముల్లువు

నేను నీ చుట్టూ గిరికీలుకొడుతున్న మరోముల్లుని

ఎంత సంచరిస్తున్నా నా ఉనికికి నీవే ఆధారం

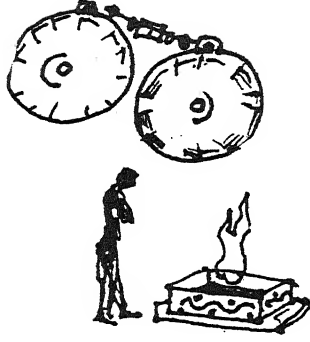
ఎంత విస్తరిస్తున్నా మళ్ళీ కలయిక నీతోనే

దిగులు పడకుదేవీ! మన ఈ వియోగం సమ్మోట దెబ్బలు తింటున్న బంగారు
బిస్కట్టు లాంటిది

అది సన్నని రేకులా సాగుతూ రాగ సుధలు పెంచుకు పోతుందే తప్ప గాజులా
పగిలిగుండెను గాయ పరచదు

అయినా నీలో నుంచి నన్నూ — నాలో నుంచి నిన్నూ తీసివెయ్యడం ఎవరికి
సాధ్యం!

ప్రేయసీ! నిజంగా ఈ వియోగం శాశ్వతంకాదు

వేసవి తుపాను

జీవితానికి దిష్టితగిలిన రోజుల్లో
వెళ్ళాం ఒక పెళ్ళికి అందరం కలసి

పెళ్ళికూతురు సీతయ్యకూతురు తులసి
అడిందీ పాడిందీ నా బిడ్డతోచిన్నప్పటి నుంచి కలసి మెలసి

ఎన్ని సిగ్గులు మొగ్గులు తొడిగాయో ఆమె బుగ్గల్లో
ఎన్ని ముగ్గులు హద్దులు మీరాయో ఆమె సిగ్గుల్లో
ఊహల చప్పుడికి ఆమె బుగ్గచుక్క ఊపిరి పీల్చింది

అశల కొంటెతనానికి జడలోని మల్లెలు నవ్వాాయి కొల్లలుగా

గోరింటాకు సిగ్గు పడ్డది తడబడే ఆమె అడుగు జాడల్లో

గండిపక్కెలు తుళ్ళితూలాయి కనుకొనల కాటుకగీతల్లో

మిన్నులా రొప్పింది ఆమె నన్నని నడుము ఒడ్డాణపు బిగిలో
 వీణతీగెలా వణికింది ఉబ్బిన ఆమె మెడనరం నవ్వుల సరసాల రువ్వులకి
 బంగారుగెలుసును ఉయ్యాలలాపింది శృంగారరస వేదిక -- ఆమె వక్షస్థలం
 మన్మథమొలక వలపుచూపుల చురకత్తులతో వరుణ్ణి బందీ చేసింది
 మేళ తాళాల మోతల్లో శృంగారం మదన శివాలు తొక్కింది
 పార్వతీపతిలా పరవశించి పాకింది ప్రమోదం పెళ్ళి పందిరిలో
 ఆకు పచ్చని కొబ్బరాకుల గుంజల చుట్టూ పసితనం దాగుడుమూతలాడింది
 అనుభవం పండిన సాయం సంధ్య బోసినవ్వులతో ఆశీస్సులు పలికింది
 రెంటిని ఒకటిగా కలిపిన లెక్కల్లో అమ్మా నాన్నల కన్నులు చెమ్మగిల్లాయి
 నక్షత్రాల చిల్లుల్లో నుండి వెన్నెలని జల్లెడ పడుతోంది ఆకాశం
 భోజనం చేసి చేతులు కడుక్కుంటుంటే
 ఆకువాటున దాగిన అరవిరి మొగ్గ నా కూతురు కన్పించింది
 మగ్గంలో కండెలాగా మెదడులో ఆలోచనలు కొట్టుకున్నాయి
 నా కన్న కూతురికి పెళ్ళిచేయాలనే ఆలోచన తొలిసారిగా నన్ను కలవర పరిచింది

***

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

అశ్వపాతం

శిథిల శరీరంలోంచి ఒకముక్కను తీశాడు చరకుడు
నరాల నడుల్లోంచి చేరెడు రక్తం తోడాడు సుశ్రుతుడు
రసాయన విశ్లేషణ చేశాడు సిద్ధ నాగార్జునుడు
సంజీవ పర్వతం వ్యాధిని వివరించి చెప్పింది

ఆక్షణం.....

శతకోటి శతఘ్నులు ముట్టడించిన పేలుళ్ళు
కోటిరాబందులు వాలిన చప్పుళ్ళు

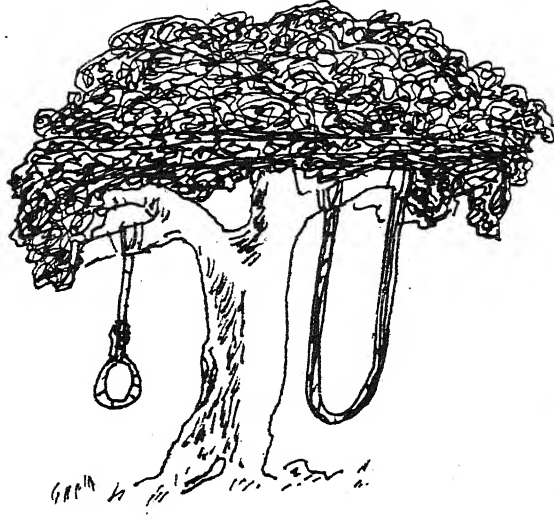
గద్దకి దొరికిన కోడిపిల్ల భయంకర రోదన
 కాకుల ముక్కుపోటులకి తల్లడిల్లిన తరుణ మండూక వేదన
 హృదయనందన వనంలో పిడుగు పడి మనసు కోయిల గుండెలవిసేలా యెడ్చిందా
 ఊహల తుపానులో శరీరం శవంలా కొట్టుకు పోయింది
 స్నానం చేసినట్టు తలంతా చెమటతో తడిసింది
 భీకర బైరవ నృత్యంతో మనస్సు ఒక దక్ష వాచిక అయింది
 ఆచితి మంటలలో మధురోహల మయూరాలు మాడిపోయాయి
 చిరు ఊహల శశిరేఖలు కమిలి పోయాయి
 అలరించే ఆశలు అగ్ని శిఖలను వాటేసుకున్నాయి
 ఎన్ని సముద్రాల్ని కన్నీళ్ళుగా కార్చిందో మనస్సు
 ఎంత దుఃఖాన్ని పర్యతంలా పేర్చిందో మనస్సు
 వేదనకి మించిన అనుభవం లేనట్టు
 రోదనకి మించిన సంగీతం రానట్టు
 మంద్రం నించి తారం వరకూ
 అంతస్తు నుండి అంతస్తు ఎక్కుతూ
 ఆత్మ ఆక్రోశించింది అదే పనిగా పదేపదిగా ఇదే ఇదిగా

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు

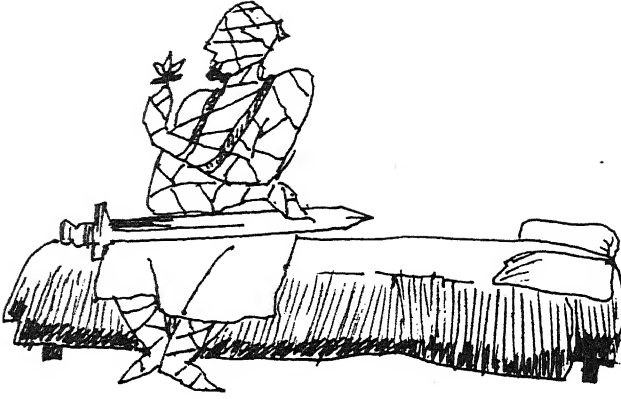
అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

ఆపండి!

అన్నలారా! మీ నిరాశల వడగళ్ళ వానలో నన్ను తడవనీకండి!
 తమ్ములారా! మీ గుండె నిట్టూర్పుల కుంపట్లపై నన్ను కాల్చకండి!
 అక్కలారా! మీ జాలిచూపుల వెల్లువలో నన్ను కొట్టుకు పోనీకండి!
 తల్లలారా! మీ అశ్రుప్రవాహాలలో నన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయకండి!
 బిడ్డలారా! మీ భగ్గుహృదయాలలో నన్ను ముంచకండి!
 బంధువులారా! మీ జాలి చూపులతో నా కుత్తుక కోయకండి!
 స్నేహితులారా! మీ అభిమానాల వడగాడ్పులను నాపై వీచకండి!

యుద్ధం

శత్రువుతో పోరాడుతున్నాను
 కనుపించని మృత్యువుతో పోరాడుతున్నాను
 జ్వరంతో కుంగి పోతున్నాను
 తెలియని భయంతో వణికి పోతున్నాను
 స్నేహితులారా! మీ సాంత్యన వచనాల సైన్యాన్ని నాకు సాయంగా పంపండి!
 బంధువులారా! మీ అనురాగబలాన్ని బలవర్ధక ఔషధంలా నాచే తాగించండి!
 అశ్వనీ దేవతలారా! నన్ను అంకిత భావంతో ఆదుకోండి!
 వగరు విరుగని పిందెల్లారా!
 ఈకలు రాని పక్షుల్లారా!
 పొదుగు వీడని పెయ్యల్లారా!
 అనురాగ బద్ధుల్లారా! అత్యజులారా!
 మీ స్నేహ్యాన్ని నాకు ఆయుధంగా ప్రసాదించండి!
 మీ అమ్మ పాతివ్రత్య పాశుపతాన్ని శత్రువుపై సంధించనీయండి!
 కనిపించని కోటిగొంతుల వేదఘోషలో నన్ను రణభేరి మోగించ నీయండి!
 పరితపించే హితహృదయాల ప్రమథ గణాలతో మృత్యువుపై యుద్ధం ప్రకటించ
 నీయండి!

జ్యోతి

ఊహల సముద్రంలో జీవితం అలల్లా నర్తిస్తోంది

అది ఒక క్షణం అశలా పైకి లేస్తోంది

మరోక్షణం నిరాశలా కుంగి పోతోంది

వగరు కాయలు నేలరాలినట్టు నాకు రోజులు దగ్గర పడ్డాయి

ఈ చావు సంగతి తేలే లోపల నేనెన్నిచావులు చావాలో

ఒకనాడు సిటీబస్ లో కూడా పెనవేసుకున్న నిద్రాదేవి

నేడు చిరువయస్సులో నున్న సవతితల్లిలా ఈసడించు కుంటోంది

చెట్టు పై గాలికి డాగులు తిన్న నిమ్మకాయలా నా శరీరంలో తూట్లు పడని

చోటు లేదు

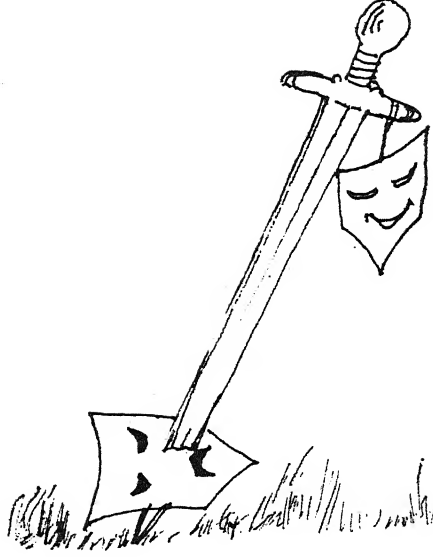
నేను బాధతో మూలుగు తుంటే నా 'సగభాగం' కళ్ళు వర్షముతు మేఘాలవుతున్నాయి
 తలపుల సాలెగూడులో మనస్సు ఈగలా కొట్టుకొంటోంది
 నా నుదుటి నల్లబల్లపై చరమగీతికను రాస్తున్నారెవ్వరో
 బతుకువీణపై "కాలం" కమాచిరాగం వినిపిస్తోంది
 నన్ను భయపెడుతున్న తుంటరితాచుపాము ఈ మరణం
 నాకు తెలుసు ఈ ఊపిరి అగితే దీనికి బతుకూ లేదు నాకు చావులేదు
 అప్పుడునావాళ్ళ జ్ఞాపకాలలో ఇది మొగలిపొదలా గుబాళిస్తుంది
 ఆత్మీయుల సంభాషణలలో పెంపుడు కుక్కలా తోకాడిస్తుంది

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

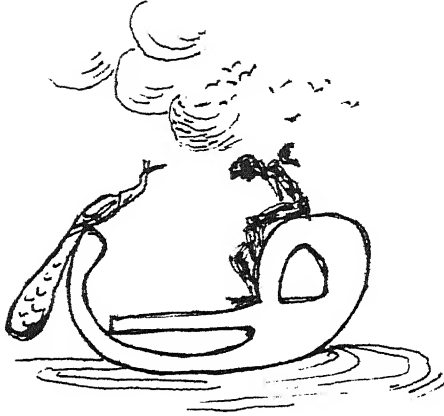
అక్షర ఘోష

గౌరవం

నేరాలు నమోదు చేయక తప్పని హెడ్ కానిస్టేబుల్లాంటి కాలమా!
 నీ పిచ్చి తరహా లెక్కలు ఒకవేపు నవ్వుపుట్టిస్తున్నా
 అభినందించకుండా ఉండలేకపోతున్నాను నిన్ను భీముడితో తలపడిన
 దుర్యోధన చక్రవర్తిలా

నీ పోరాటం నాపైనే ప్రకటించావు
 అభినందిస్తున్నాను నీ ఎంపికలోని ధైర్యానికి
 కీర్తిస్తున్నాను నువ్వు నా కిచ్చిన స్పృహనికి
 ఆనందిస్తున్నాను నువ్వు నాపై ఉంచిన గౌరవానికి

అక్షరం

చిన్నతనంలోనే చంపాననుకున్నావ్
శంకరాచార్యుణ్ణి
షెల్లీవి
పుష్పిన్వి
బాలగంగాధర తిలక్వి
బాబూరావుని

వెర్రి మరణమా !

జననముద్రంపై అక్షరాల పడవల్లో వాళ్ళు వదిలిన కస్తూరి గుబాళింపులను
అపగలవా?

వాళ్ళ సంగీతం నేర్చుకున్న మనోహర పికన్యరాలను నువ్వు నులవగలవా
నాకు తెలుసు అక్షరాన్ని నువ్వు చెరవలేవని
జీవిత విజయాన్ని వేనోళ్ళ పొగడిన వాళ్ళ కవనానికి సాటి లేదని చావులేదని

ఉపోద్ఘాతం

ఎప్పుడైనా అనుకున్నానా నేను

ఈ ఆకాశం వగిరి ముక్కలై నాపై విరిగిపడుతుందని?

ఎప్పుడైనా కలగన్నానా నేను

కాళ్ళకింది పున్నాగపూలబాటలో పన్నుగాలవిషపుకోరలు మాటువేసి కాటువేస్తాయని?

ఎప్పుడైనా మది దలచానా నేను

ప్రేయసీ పీన పయోధర సమస్పర్శిత సాగర తరంగం ఒడ్డుకేసి కసరి కొడుతుందని?

ఎప్పుడైనా భ్రమించానా నేను

హిమాలయం ద్రవించి పసిఫిక్ మహాసాగర పాతాళపు లోతుల్లో కలుస్తుందని?

ఎప్పుడైనా కథలల్లానా నేను

భూమ్యాకాశాలను కలిపే ఊహమాత్రపు రేఖలు నన్ను అనహయంగా బంధిస్తాయని?

ఎప్పుడైనా కవితలు రాశానా నేను

ఈ వసంతాలు ఘనపూరిత సాగర సుప్త తరంగ భుజంగాలను నాపై ఉసికొల్పిబుసలు
కొట్టిస్తాయని?

ఎప్పుడైనా తలచుకున్నానా నేను

అక్షరాల శిలాఫలకాలతోటి నేను అందంగా కట్టుకున్న కవిత్వపు కోటబురుజులు
పిడుగుదేవర పాటుకు బీళ్ళువారుతాయని?

ఎప్పుడైనా కలవరించానా నేను

కాగితాల రంగుల మబ్బుల్లో కనువిందు చేస్తూ పల్టీలు కొడుతున్న నా పాలపిట్టలు
తెలీని గాయాలతో నేలకొరుగుతాయని?

ఎప్పుడైనా పలవరించానా నేను

నా అక్షరాల అప్పరసల కన్నుల్లో అశ్రుప్రవాహాలు రేగి ఈ భూమితల్లి గుండెను
కలవరపరుస్తాయని?

ఎప్పుడైనా ఊహించానా నేను

జీవన నందనవనం నా బతుకు బాటలో ఈ నిరాశల ఎండుటాకులు రాలుస్తాయని?

ఎప్పుడైనా తలకెక్కించానా నేను

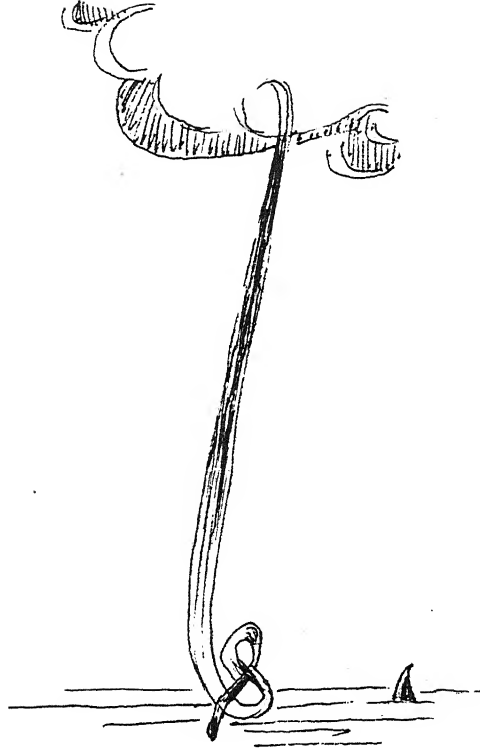
నా స్వప్న సౌధాలు శిథిలగృహాలుగా మారి గబ్బిలాలకు తావు కల్పిస్తాయని?

ఎప్పుడైనా మనసు పడ్డానా నేను

నా ఆశీతుల కన్నులు అవిరామ నిరంతర కల్లోల స్వర వాహినులై ప్రవహిస్తాయని?

ఎప్పుడైనా కలగన్నానా నేను

పగవాడి కన్నులు కూడా కరుణ సముద్ర తరంగాలై నా బతుకును ముంచేస్తాయని?

పతకం

మొన్న -

నా అక్కరాలు

శృంగారపు హంస తూలికలతో దేవవేశ్య రంభచెక్కిళ్ళనే చక్కలిగింతలు పెట్టాయి
ప్రణయోన్మాదంలో నాధుని వక్షస్థలంపై తన్నిన భామ కమలిన పాదాల అందాలకు

అద్దాలు పట్టాయి

వీణను మోగించే అరమోడుకన్నుల వరూధిని చిలిపి సంగీత రహస్యాలను

బట్టబయలు చేశాయి

ఉలూచి ముఖ సౌందర్య సాగరంలోకి దూకి అందాల చేపలుగా గంతులు వేశాయి

ఊర్వశి ఊరువుల ఊవులకి రసికజన సమ్మతంగా వ్యుత్పత్త్యర్థాలు చెప్పాయి

నిన్న —

ఇవే అక్షరాలు

విష్ణువల విరభద్రుడికి వజ్రాల కవచాలు కట్టాయి
పరాజితుల ఉద్యమానికి ఊపిరిపోస్తూ ఉత్సాహాస్త్ర వైపుణ్యం ప్రదర్శించాయి
తిరుగుబాటు తత్వానికి సైనిక సంగీతం నేర్పాయి
కఠోర కర్మశత్రులపై యుద్ధం ప్రకటిస్తూ అమోఘ అనలవేదికను నిర్మించాయి
సర్వజన సమృద్ధిమైన సామ్యవాద కామధేనువును విశిష్టమైన అక్షర తపస్సిద్ధితో
కీర్తించాయి

నేడు —

ఇవే అక్షరాలు

దివినుండి భువికి కుంగి కరుణ సముద్రాలై జన సమూహాల్ని ముంచెత్తుతున్నాయి
బడబానలకీలలై వసంత రస హృదయాలను దహించి వేస్తున్నాయి
అకాల అతివృష్టితో జనజీవితాల్ని శివమెత్తిస్తున్నాయి
శోకాల శ్లేశాలతో భూమి తల్లిని ఆరడిపెడుతున్నాయి
అవనత వదనలై లజ్జాభారంతో కాళిదాసు శకుంతలలా కానల కేగుతున్నాయి
అశ్రుతర్పణం చేస్తూ పూర్ణగర్భిణి సీతమ్మ పాదాలలా వాల్మీకి ఆశ్రమం వైపు
తడబడిపోతున్నాయి
అమాయక అహల్యలా అణగారిన రాతిబతుకును కొనసాగిస్తున్నాయి

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

విమర్శ

బతుకు ఒడ్డురు తోసివేసింది కాలం నన్ను
అదిగో!

మృత్యువుతో తుదిపోరాటంలో ఓడిన నా శరీరం
శత్రువు క్రౌర్యానికి తెల్లజెండా ఊపిన నా శరీరం

ఇప్పుడు నాకు శరీరం లేదు

చావు నా చాయలకు కూడా రాలేదు

ప్రాణి చొరబడలేని ప్రదేశంలో కూడా నిర్భయంగా సంచరించగలను నేను
సూర్యకిరణాలు చొచ్చుకుపోని చోటుకి
చంద్రుడి వెన్నెల తాకని మాటుకి
సునాయాసంగా క్షణకాలంలో పోయిరాగలను నేను
మనస్సులో లేని ప్రేమని నాలుకపై నటిస్తున్న నాగరికత గుండెల్లోని అసలు
రహస్యాన్ని తెలుసుకోగలను నేను

వెలుగులో కనిపించని అందాలు చీకట్లో మెరుస్తున్నాయి
బతుకులో దొరకని సుఖం చావు ప్రసాదిస్తోంది

అత్తీయులారా!

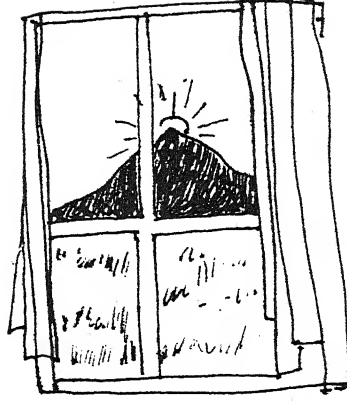
నా శరీరాన్ని కప్పిన తెల్లటి గుడ్డపై మీ కన్నీళ్ళ మరకలు కానీకండి!
నా శరీరంపై వేసిన రంగుల పూలదండల్ని మీ దుఃఖిత హస్తాలతో చెరపకండి!
నేను చనిపోయానని విచారించే కన్నా
ఈ భరించలేని బాధల్నించి విముక్తి పొందినందుకు సంతోషించండి

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

నిర్ణయం

చిన్న కుసుకుపట్టి పెద్దకల వచ్చింది
భయం లోయలో నేను తప్పిపోయాను

అజ్ఞాత విలాసిని అలసిపోయిన నన్ను ఎటో లాక్కువెళుతోంది
ఆకుచాటున పిందెలు నా బిడ్డలు అలమటించి పోతున్నారు ఆకటితో
మూడు పూవులూ - ఆరుకాయల జీవితం కుక్కలు చింపిన విస్తరిలా మారిందేమిటి?
గారాల నా అడవిడ్డ తెలిసిన లోగిళ్ళలో పాచివనులు చేస్తూ వసి వాడిపోయింది!
కోమలమైన అరటి ఆకు తుమ్మముళ్ళ గీరలను తట్టుకుంటుందా?
ఏమిటి మూడుపూవులూ ముప్పై ముళ్ళూ అయిపోయిందీ సంసారం - కాలం
దిష్టికొట్టి

నిన్నటి వరకూ స్వేచ్ఛామయ భవిష్యత్తులోకి పాలపిట్టలా దూసుకు పోయేది నా
 కన్న కొడుకు మనస్సు
 నేడది రెక్కలు తెగిన పక్షిలా కుప్పకూలింది
 ముసురు పట్టిన పొద్దు ఎగరలేని పావురంలా మారిపోయింది
 ఒక్క వారంలో ఎంత మార్పు?!?
 నేను బతికున్న రోజుల్లో నా చుట్టూ తిరిగిన పక్షులు నేడు తుపాకీ గుండుకు
 దొరకవు
 నిష్కారాల్ని నమిలితింటున్న బంధువులు నా బిడ్డల దురదృష్టాన్ని శపిస్తున్నారు
 మా బతుకును కించపరిచే “జాలి” హిమాలయాన్ని మించి ఎదిగిపోతోంది
 ఎక్కడో రాళ్ళు కొట్టి కూలీ డబ్బులు చేతికిచ్చిన కొడుకు అరచేతుల బొబ్బలకి
 నూనె రాస్తున్న తల్లి హృదయం తల్లడిల్లింది
 భయంకరంగా మూలుగుతూ నేను పొర్లుతున్నాను పక్కమీద ఆమూల నుంచి ఈ
 మూలకు
 తబీల్లతలా నా “తలలో నాలుక” నన్ను తట్టిరేపింది
 నా ఆరోగ్యానికి తూకం ఆమె మొహం
 సుడిగుండంలో చిక్కిన పడవల్లా నా కళ్ళు ఆమె చుట్టూ కొట్టుకున్నాయి
 ముఖాన్ని కురులు కప్పేస్తుంటే ఆమె అందం అందగించిందే గాని మందగించలేదు
 ఆ కిటికీలోని కొండ - అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డకు తొలిసారిగా పాలిచ్చిన కన్నతల్లి
 చన్నులా ఉదయభానుడి వెన్ను తడుతోంది
 నేను నిత్యం ప్రేమించే ఈ పుడమి తల్లిని రాలుతున్న పున్నాగపూలు పరవశంతో
 పూజలు చేస్తున్నాయి
 అనుకున్నానప్పుడూ ఎంత కష్టతరమైనా ఈ బతుకు బతికి తీరాలని

ప్రయత్నం

అనుపప్రతి కిటికీలోనుంచి అశల అమాకీ తీస్తున్నాను
 కింద నడుస్తున్న మనుషులని ఎండుటాకులతో అభిషేకిస్తున్నాయి చెట్లు
 పతనంలో కూడా పండుటాకులకు ఎంత హుందాతనం?
 అకులు రాల్చిన కానుగ చెట్టు కొమ్మపై కాకులు గూడు కడుతున్నాయి
 సన్నని పూరి పరకలో, ఎండు గడ్డెత్తెస్తోంది మగకాకి ఎక్కజ్జించే
 అడకాకి చిట్టి చితుకులతో సర్ది చిత్రంగా గూడు మరమ్మత్తు చేస్తోంది
 అల్లిబిల్లి అల్లకంలో పుడకలు ఎన్నిసార్లు నేలరాలాయో
 అయినా విసుగులేదు ఆ పక్షుల జంటకు

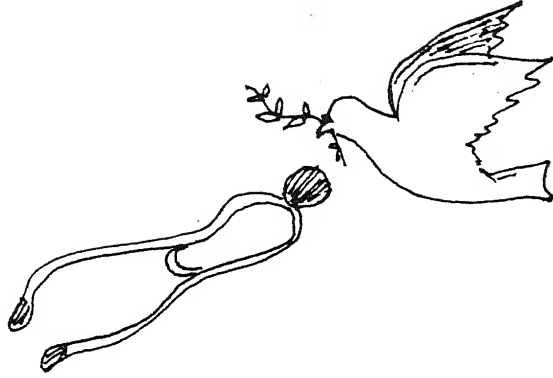
రెక్కల్ని తాడిస్తూ ఆకసంతో కబుర్లు చెబుతున్న చంటి కాకుల్ని ఊహిస్తూ
నేలరాలిన పుడకల్ని ప్రతిసారీ తెస్తూనే ఉన్నాయి
వీరామం లేకుండా గూడు నిర్మిస్తూనే ఉన్నాయి

తల్లికోతి నీడపట్టున కూర్చుంది
పిల్లకూన పట్టు వదిలించుకుని మొదటిసారి గెంతులేసింది
నున్నటి సిమెంటు పైపు పైకి చూపు సారించింది
ఎగబాకటానికి వెళ్లి ప్రయత్నం చేస్తోంది
పరాకు వీడిన పెద్దకోతి తెగ మురిసిపోయింది
ఎన్నిసార్లు పట్టుదప్పి జరుగున జారినదో వానరం
అయినా విక్రమిస్తూనే ఉంది పట్టువిడువని విక్రమార్కుడిలా

బెను “ప్రయత్నం” ప్రకృతి పాఠశాలలో జీవినేర్చిన తొలిపాఠం
తుదివరకూ పోరాటం సాగించడం దాని ప్రాథమిక ధర్మం

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు
అక్షర యజ్ఞం
అక్షర ఘోష

పిలుపు

ఎక్కడో వేయి తలల నాగు నా శరీర గృహంలో చిమ్మిన విషాన్ని
 ఇక్కడ సంజీవి పర్యతం వనమూలికలతో హరిస్తున్నది
 ఎదురుగా యుధిష్ఠిరుడిలా నిలచిన కొండ ధైర్యం చెబుతోంది
 గుండెభూమిపై మొలచిన వెండిమొక్కలు వేదాంతసారాన్ని పిండి ఊరట
 కలిగిస్తున్నాయి
 వెన్నెలతో నేసిన చల్లటి తెల్లని దుస్తుల్లో నా చుట్టూ తిరుగుతున్నారు మబ్బుల
 తునకల్లా సిస్టర్స్

ఆనబెల్, ఎలిజబెత్, ఒలింబా,
 కస్తూరిబాయి, కొచ్చా, గీతా, జగదంబా,
 మేరీ, రుబలా, లతా, లలితా,
 లీల, విజయలక్ష్మి, సరోజినీబాయి, సంగీతా
 అహ్ షారెన్స్ నైటింగేల్ ఎన్ని రూపాల్లో చిరునవ్వులు చిందిస్తుంది!
 ఆ నవ్వుల్లో ఆశలు తీగలై సాగుతున్నాయి
 నిట్టూర్పులు మధ్యాహ్నపు మంచు ముక్కల్లా కరిగిపోతున్నాయి
 మిత్రిని నరికే కత్తిలాటి స్వేతస్కేపు తిప్పుతూ - నా భయం మీద ఆగ్నేయాస్త్రం
 సంధిస్తున్నారు అశ్వనీదేవతలు
 అప్పుడే మొవ్వలోంచి విడివడ్డ లేత అరటి ఆకుపై ముచ్చట పడి
 అలుముకుపోయాయి కోటి బాల సూర్యకిరణాలు
 కిటికీవైపు తల తిప్పితే కనిపించాయి చెట్ల కొమ్మలనడుమ పుట్టుకొచ్చిన
 కుంకుమరంగు చివురుటాకులు
 అదిగో!
 ఆలివ్ రెమ్మల్ని ముక్కున కరచుకొని
 *“నోవా” పడవ నుండి నేల దిగే జీవరాశికి
 స్వాగతం పలుకుతున్న శాంతి కపోతంలాటి
 కమ్మటి బతుకు పిలుపు!!!

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

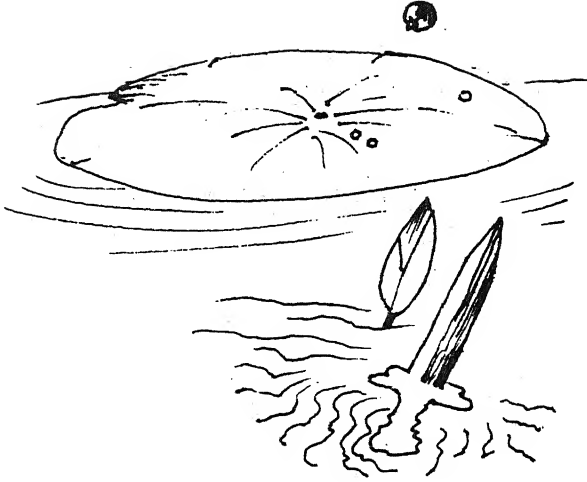
కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం
 అక్షర ఘోష

ఆమె

ఆమె ఎన్ని కత్తుల్ని నూరితే
కాలుడు బెదరి నన్నొదిలాడు
ఉషోదయం నాకు చూపడానికి
ఆమె ఎన్ని చీకటి రాత్రులను గడిపిందో
వికసించిన జీవితపు గులాబీ సౌందర్యం నా స్వంతం కావడానికి
ఆమె ఎన్ని ముళ్ళ బాధలను తట్టుకుందో
ఆమె ఎన్ని బాధలబరువుల్ని మోస్తే
అయింది నా జీవితం రాగరంజితం?
ఆమె ఎన్ని కన్నీళ్ళ కడవల్ని మోసి
చేసింది నా జీవితం ఒక అద్భుత రసరమ్యకావ్యం?

తామరాశుపై

ఆసుపత్రి మధ్యలో ఒక చిన్ని కృత్రిమ సరస్సు
 రంజింపజేసింది తొలిసారే నా మనస్సు
 అగిపోయిన వర్షం తాలూకు నీటి బిందువులు
 ఆకులపై ముత్యాల మూటలు కడుతున్నాయి
 వాటిమాటున దాగిన రంగురంగుల చేప పిల్లలు ఇంద్రధనుస్సుతో
 దొంగటలాడుతున్నాయి.

తడిసిన తామరాకులు కొర్కొనిపిష్టు బొమ్మల్లా నవ్వుతూ ఇలా అన్నాయి -
 జీవితం క్షణభంగురం

బుద్బుద్ప్రాయం

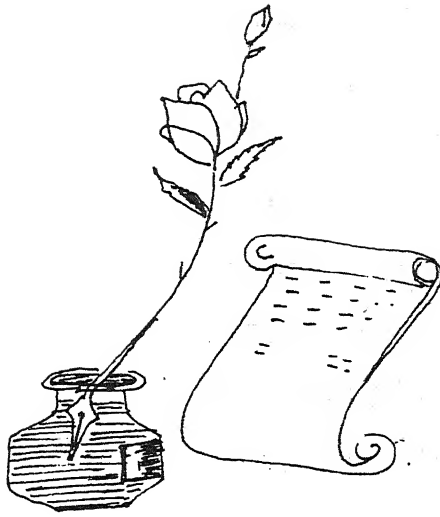
భిత్తి చిత్రం

అది పరుల కష్టాలకు కరగి ప్రవహించాలి కరుణసముద్రమై

మృత్యువు కబళించబోయినా

జ్వలించి కలబడాలి ఒక మార్కండేయ మహాస్తమై

జయించి నిలబడాలి మహాత్మంగ హిమవన్నగ శిఖరమై

ఫీలునామా

బతుకు నల్లరేగడిలో పండిన తెల్లజొన్నలారా!
 గుండె సింగరేణిలో దొరికిన వజ్రపుతునకల్లారా!
 మెదడు మథనంలో జ్వలించిన దీపశిఖలారా!
 శిథిల శరీరంలో మొగ్గలు తొడిగిన తగడు తీగెల్లారా!
 ఈ గ్రీష్మ జీవనారణ్యంలో వసంతం చివురించిన పంచమ స్వరాలు రా మీరు

ఆశల కొండపై కాడలు పాకిన శంపాలతలారా!
 నీరస మానస సరోవరంలో విహరించే రాయంచలారా!
 శ్లథిత మధురోహల పారిజాతాలపై పవ్వళించిన పసిమి గురుతులారా!
 నైరాశ్యపు జీవనపుటెడారిలో దప్పిక పోగొట్టిన ఒయాసిస్సులారా!
 ఈ గుండె కుంపటిలో పల్లవించిన పద్మరేఖలురా మీరు

ఒత్తులెరుగని అచ్చుల్లారా!

తీరుతెలియని తీగల్లారా!

రేకువిచ్చని పువ్వుల్లారా!

ఆకుచాటు పిందెల్లారా!

పొదుగువీడని పెయ్యుల్లారా!

ఎదిగీ ఎదగని విడ్డల్లారా!

కాలం డేగై తరిమిన పక్షుల్లారా!

చెదలుతింటున్న ఈ బతుకు కాగితాలపై వీలునామా రాస్తున్నాను మీకు

“సంబంధికుల లోగిళ్ళలో బువ్వ తినండి!

పరిచయాల ప్రాకారాలలో నీరుతాగండి!

ఆత్మీయుల ముంగిళ్ళలో అదృష్టానికి అర్దులు చాచండి!

బతుకు సేద్యం కోసం మీ మెదడు నాగలికి పదును పెట్టుకోండి!”

***

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

ప్రశ్నోపనిషత్తు

“వాడికి మొక్కు!”

కల్లల కారడవిలోకి వేటకు వెళ్ళమంటున్నావా రంగయ్య బావా?

“వాణ్ణి నమ్ము!”

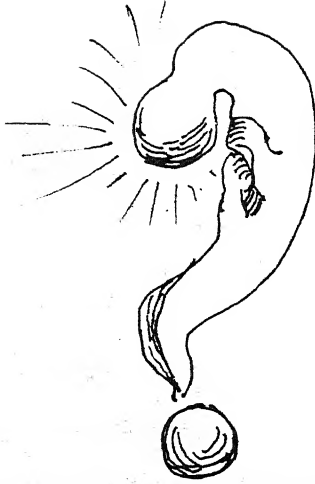
చీకట్లో, లేని నల్లపిల్లి ఇంట్లో తిరిగే ఎలుకను తినగలదా!

“ఈ సృష్టికర్త భగవంతుడు”

కాదు మనమే భగవంతుణ్ణి సృష్టించాం

మందలిస్తారు కారణాలు తెలిపి తలదండ్రులు
 బుద్ధిమంతులై తప్పులు చేయరు పిల్లలు మళ్ళీ
 ఎప్పుడో చేసిన గుర్తులేని పాపాలు ఈ జన్మలో శిక్షకు గురి అయితే
 దేవుడు సుశిక్షితుడైన ఉపాధ్యాయుడు కానేకాదు
 “దేవుడు మనల్ని పుట్టించాడు”
 మరి దేవుణ్ణి పుట్టించిందెవరు ?
 “అవ్వ! చెర్రెత్తిస్తున్న వెధవ ప్రశ్న!”
 హేతువుకి తీతువు అటకట్టు!!
 “ఐతే ఏడుస్తూ బతుకు”
 దుఃఖం అభావం కాదు
 బతుకులో భాగం అది
 సుఖాన్ని అనుభవించినట్టు
 భరించాలి దుఃఖాన్ని తట్టుకొని
 ఎండలో మండిన వాడికే మర్రినీడ సుఖం తెలుసు
 వెక్కివెక్కి యేడ్చిన వాడికే నవ్వు తూకం తెలుసు
 “దేవుడి దయలేకుండా ఈ వైద్యులు నిన్ను బతికిస్తారా!”
 లేని బావకన్నా గుడ్డిబావ నయం
 “నీతో మాట్లాడడం రోకలి తలకు చుట్టుకున్నట్లే”
 రంగయ్య బావా! హర్షిస్తాను ఈ భగ్న హృదయానికి
 బలమిచ్చిన నీ సేవానురక్తిని
 కానీ గర్హిస్తాను వ్యర్థమైన నీ అర్థరహిత మూఢభక్తిని

వైకం

ఎదురుగా కనిపించే కొండ సాయం సంధ్యని ఒళ్ళో దాచుకుంటున్నది.

“చావు ఊహ” సముద్రమై నన్ను కలవరపెడుతున్నది

నా గుండె ఓ కత్తుల ఊచి

దానిలోకి కూరుకుపోతున్నాను క్రమక్రమంగా

ముసురు పట్టిన మనస్సు చర్చలు లేపింది

“నేనెవర్ని?!?”

అకాలంగా ఆకాశం మెరుపుల మయమైంది
 అకస్మాత్తుగా ఆకాశం ఉరుముల వశమైంది
 ఏవేక సింధువు మనస్సు మళ్ళీ ప్రశ్నించింది
 “అసలు నేనెవర్నీ?!”

నేను -

చల్లబడిన తండ్రి కోర్కెనా?

కన్నతల్లి కడుపులో గిలిగింతలు పెట్టిన పిండాన్నా?

పాడుతున్న పాటను అపితే ఇల్లెగిరేట్టు యేడ్చిన బుల్లి కృష్ణయ్యానా?

అద్దంలో చంద్రుణ్ణి చూపిస్తేగాని ఎక్కిళ్ళు అపని చిన్ని రామయ్యానా?

చెంచులక్ష్మి అందాలకు శాంతించిన కోరమీసాల నరహరినా?

మేనక మేని పొందుకు ఉరకలు వేసిన విశ్వామిత్రుడి విషయ వాంఛనా?

బిడ్డను అత్తింటికి పంపిస్తూ కళ్ళను సెల ఏళ్ళల్లా పారించిన కణ్ణుడి
 పెంచిన ప్రేమనా?

కనిపారేసిన సీతను ఎదపై పెంచిన జనకుడి మమతనా?

ముంచుకొచ్చే చావు మూగ యౌవనంపై అగ్నిశిఖలు కురిపిస్తే తల్లడిల్లిన
 మార్కండేయుడినా?

అమాయక గృహిణి అందాలపై పాపదృష్టిని ప్రసరించిన ఇంద్రియలోలుడు
 ఇంద్రుడినా?

పుట్టిన బిడ్డను ఏటిపాలు చేస్తూ కన్నీటి కడవల్ని కుమ్మరించిన కుంతెమ్మ
 గొంతెమ్మ కోర్కెనా?

అల్లారు ముద్దు బంధాలను తెంచుకొని ధరిత్ర బాధకి తల్లడిల్లిన బుద్ధదేవుణ్ణా?

“అసలు నేనెవర్ని?!”

పక్కవాడు ఒక్కపూట కమ్మగా తింటే కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకున్న చుప్పనాతి శూర్యణఖనా?

లేనివాడికై అందని రెక్కల సింహాసనాన్ని నేలకుదించి పంచిన చంద్రవెప్పుల చంద్రశేఖరుణ్ణా ?

తల్లికి బిడ్డనా?

బిడ్డకు తండ్రినా?

అన్నకు తమ్ముణ్ణా?

తమ్మికి అన్ననా?

అల్లుడికి మామనా?

మామకి అల్లుణ్ణా?

చెల్లికి అన్ననా?

మల్లికి భర్తనా?

వదినకి మరిదినా?

మరిదికి బావనా?

“అసలేవర్ని నేను?!”

తల్లిపాలు తాగిన నేను

చెలి మురిపాలు చూసిన నేను

తొలిసారి నాన్ననై మురిసిన నేను

మలిసారి ఒజ్జనై కనరిన నేను

విడ్డ జ్వరంతో తల్లడిట్టిన నేను
తండ్రి చావుకి భోరున యేడ్చిన నేను
చెల్లి అహాన్ని తెగ చీదరించుకున్న నేను
తల్లి మమకారానికి పొంగిపోయిన నేను
అంగడి వీధిలో అందాలు వెదికిన నేను
తంగేటి మొక్కలకు కదనాలు నేర్చిన నేను
బంగారం చుట్టూ బొంగరంలా తిరిగిన నేను
మరుగు పడిన మాణిక్యంలాటి నేను
విరిగిపడిన కెరటం లాటినేను
తిరగబడిన కిరీటం లాటినేను
శిలలకోసం చిందులు వేసిన నేను
మశీదు కోసం మంటలు రేపిన నేను
వినఘ్రుణ్ణైన నేను
విస్ఫులింగాలు క్రక్కిన నేను
చావు భయంతో నేను
ఆశల హయంపై నేను
గర్విష్టిని నేను
కర్మిష్టిని నేను

ఈ నేనులన్నీ ఒకటేనా!

ఈ మేను బట్టుకు ఊగేనా?

నాలోని నేను

నీలోని నేను

నానుంచి దూరమవుతున్న నేను

ఇన్ని నేనులలో నేను

నిజానికి ఏ నేనును నేను

“అసలు నేనేవర్నీ?”

యుగయుగాల మానవ మేధను కదలించిన ప్రశ్న ఇది

తరతరాల మానవ జాతిని కలవరపరచిన ప్రశ్న ఇది

“నేనేవర్నీ?”

ఔను నేనేవర్నీ?!?

ఒక చర్చకు ఊపిరిపోస్తే

ఈ విశ్వానికి కేంద్రం నేను

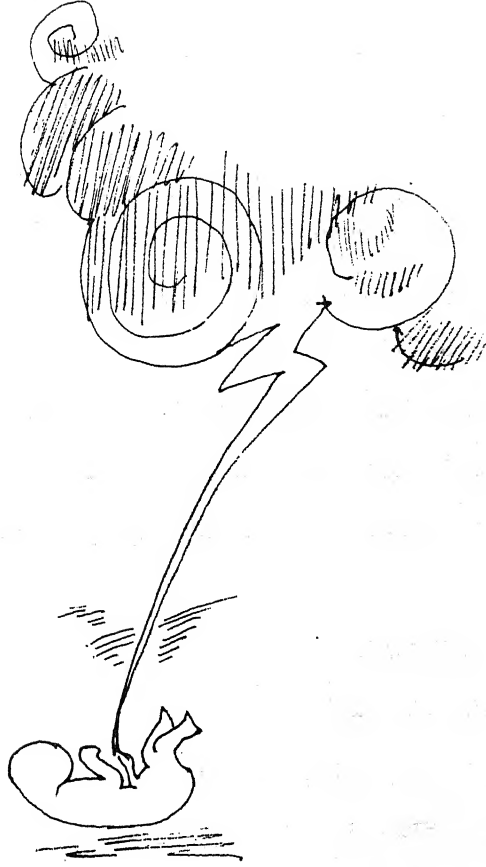
నాలోనే సర్వం

నా ఊపిరి దివ్యం

నేనే దైవం!

నేనే దైవం!!

నేనే దైవం!!!

ఉరుములు - మెరుపులు

వర్షపు రాత్రి!

దీపాలు ఆరాయి

ఢ్యూటీలోనున్న సిస్టర్ మైనపు వత్తిని వెలిగించింది

గదిలో అది నా ఆరోగ్యంలా ఊగిఊగి అగిఅగి మలుగుతోంది

బొట్లుబొట్లుగా కరిగి కిందబడ్డ కొవ్వు మాతృగర్భంలోని పిండంగా రూపుదాలుస్తోంది

మనసు చీకటిపరచుకున్న తుమ్మ తోపులా ఉంది

నేను హోరాహోరీగా పోరాడుతున్నాను “నాలోని నేను”తో

చీకటిని చీల్చి మెరసిందొక విద్యుల్లత

మబ్బులు సెర్పిలైట్లయ్యాయి

జడలు విరబోసుకున్న ఆడదయ్యాల్లా అశోక వృక్షాలు గాలికి ఊగుతున్నాయి

వానకు బెరడు ఊడిన యూకలిప్టస్ కొమ్మలు వీనస్ దేవత తొడల్లా మీగడ

రంగులో మెరుస్తున్నాయి

వర్షానికి రాలిన పున్నాగ పూలను దిగులుగా చూస్తోంది మా ఆవిడ

నా గుండెల్లోని దుఃఖం ఎక్కడో పడ్డ పిడుగులో ప్రతిధ్వనించింది

మనో వేదికపై నుండి తీరని ఆశలు దూకి చస్తున్నాయి శలభాల్లా

ఆత్మ నిప్పుల్లో కాలదట

అది నీళ్ళల్లో తడవదట

శరీరాన్ని పాతబట్టలా విడుస్తుందట

అది చచ్చినా చావదట!

ఆత్మకీ శరీరానికీ ఉన్న సంబంధం

నిదీమిది తామరాకు చందమైతే

శరీరం పడే బాధలకి ఆత్మ అక్రోశిస్తుందెందుకు?

అలోచనలలో సతమతమైనప్పుడు తనకి సంబంధంలేని నొప్పులెందుకు వస్తాయి

ఈ శరీరానికి?

ప్రతిజీవీ ఆత్మాశ్రయమైతే నరికిన ఒకే చెట్టు కొమ్మల్ని నాటితే నలభై ముసగ

చెట్లుగా ఎలా ఎదుగుతాయి?

అత్యనేది నిజమైతే కోసిన కోళ్ళన్నీ దయ్యాలై మనల్ని పీడించవా?

వివేక వాణి గుర్తుందా?

శరీర గృహంలో ఉన్నందుకు ఆత్మచెల్లించే అద్దెఅట వ్యాధి అంటే

అదే నిజమైతే ఈ అద్దెల్లో తేడాలెందుకు?

ఆత్మల్లో తరతమ భేదాలెందుకు?

అలోచించేది శరీర చైతన్యం

ఆచరించేది శరీర సౌష్ఠ్యం

దేహాన్ని మించిన దేవాలయం లేదు

జీవికి మించిన ఆదిదేవుడు లేడు

చింతాకు నుండి పులుపుని

తేనెనుండి తీప్పిని

వేపనుండి చేదుని

కరక్కాయనుండి వగరుని

మిరపకాయనుండి కొరాన్ని

ప్రాణి శరీరాన్నుండి చైతన్యాన్ని

వేరుచేసి చూడకు. పాతపాట పాడకు

సూర్యుడస్తమిస్తే ఎండ తగ్గుతుంది

నిప్పు చల్లారగానే వేడి నశిస్తోంది

శరీరంలో నుండి చైతన్యం నశిస్తే 'శివం' శవమై పోతుంది

దేహానికి భిన్నమైన ఆత్మ ఊపిరిలేని ఊహ మాత్రమే

తనవాడు చచ్చిపోయాడనే చేదునిజం మింగలేక ఆత్మను సృష్టించాడు
ఆదిమానవుడు

మంచీ చెడుల సంగమం ప్రపంచం

ఒక్కోసారి ఒక్కొక్కటి గెలుస్తుంది

బతుకుతో పాటే చావు ఎదుగుతుంది

చావు బతుకులో ఒక భాగం

విశ్వంలో చావనిదేదీ లేదు

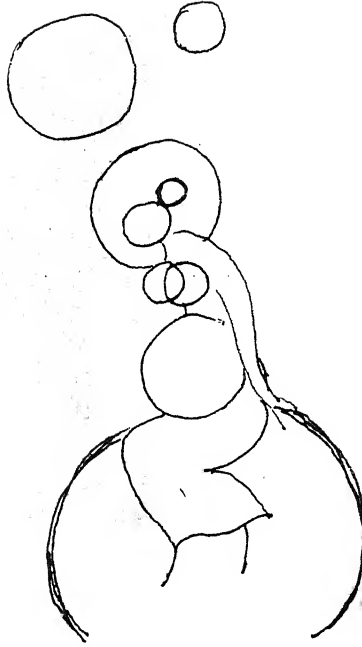
నక్షత్రానికి కూడా తప్పదు చావు

ఎండుటాకులు రాలిపోతే చింతలేదు

చివురుటాకులు అంతరిస్తేనే చిత్తశ్లోభ

కానీ తప్పదు

బంధించే పరికరాలు రానంతవరకూ తొలిపొద్దుల్ని మింగక మానదు హద్దుల్ని
దాటిన ఈ అల్లరి ప్రకృతి

అనుమానం

“స్థలం మారితే కష్టాలు తీరుతాయి”

తమ్ముడూ దేవుడు చేసిన భూభాగాన్నే తప్పులు పడుతున్నావ్

“మంచి రోజు చూసి మరీ పోవయ్యా”

వదినా! నీ దైవం చెడ్డరోజుని కూడా సృష్టించిందా?

“దేశమారితే దశ తిరుగుతుంది తమ్ముడూ”

అన్నా అసలు ఈ ‘సున్న’కు దిక్కులేమిటి!?

నిస్తింశము

పాపపుణ్యాలెరుగని పసికూనపైకి
పొంచివున్న పాములా పాకుతోంది
కనికరం చచ్చిన కప్పెబోతు కాలం

రేపే పాప నాలుగవ పుట్టిన రోజు
మునిపంట నొక్కి దాచారు వాళ్ళు ఈ నిజాన్ని

పాప వండుగ చేయమని మారాం చేసినప్పుడు
ఉలిక్కిపడ్డది తల్లి - నమిలే నోటికి చేదుగింజ తగిలినట్టు

ఆ తండ్రి హృదయం పాపం!

కొట్టుకుంది - కుడితిలో పడ్డ ఎలుకలా

నలుపు తిరిగిన పెదాల్ని నాలుకతో తడుపుకుంటూ

వెలుగుతున్న నాలుగు కొవ్వొత్తుల్ని ఊది, ఊది అర్పింది

బలహీనంగా నవ్విన బాలిక - అమ్మ తండ్రి పోలిక

దీప నిర్వాణ గంధం దిక్కులపేగుల్ని కుదిలించి కుదిలించి కుదిపింది

కుదుళ్ళు కుదుళ్ళుగా ఊడిపోతున్న కురులను పైకెగదోసుకుంటూ

చిట్టి తల్లి రంగుల కేకుని ముక్కలుగా కోసింది

ఆ పసిదాని చప్పట్లు వెర్రెక్కిన వికృత ప్రకృతికి వెక్కిరింతలు

ఆ తల్లి కళ్ళు

వర్షాధారలో తడిచిన మామిడి చిగుళ్ళు

అటు మొహం తిప్పుకున్న తండ్రి వీపు

ఊగి ఊగి కదిలిపోయింది అకాల తుపాను రేపిన మహాసాగర తరంగంలా

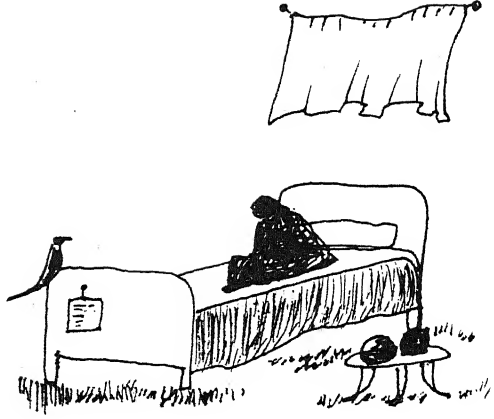
రేగిరేగి రోదించింది శ్రుతిలయలు దప్పిన మృదంగ నాదంలా

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

అంకురం

ఉష్...ష్... ష్... ష్.

ఇది అనువృత్తి

ఇక్కడ అనుమానం అరిస్తే మరణం మేల్కొంటుంది

ఆ పక్కగదిలో పదేళ్ళ పసికందుకు “లుకేమియా”

ఈ పక్క జప్తేమిటో తెలీని వయస్సులో బొమ్మలతో ఆడుకుంటున్న లోతు కన్నుల
బోసి నవ్వుల చిట్టిపాప!

అదిగో! మూడు నెలల క్రితమే పెళ్ళయి కమ్మబి కలలుకనే పడుచువాడి
కళ్ళ చుట్టూ గూళ్ళు కట్టిన గుబుళ్ళ నీలిచక్రాలు

ఇదిగో! రేపే ఈ పద్దెనిమిదేళ్ళ కుర్రవాడి కోర్కెల భవిష్యత్తుకు “బోన్ మేరో
ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషన్”

ఆ మూలగదిలో ఎదిగి ఎదగని ముగ్గురు బిడ్డల తల్లికి ఊపిరిపోస్తూ ఏడోసారి
“ఇర్రేడియేటెడ్ బ్లడ్ ట్రాన్స్‌ప్యూజన్”

“కిమోథిరపీ” “హెమటాలజీ వార్డు”ను చెవులు చిల్లులుపడేట్టు కక్కిస్తోంది
గుండెల్ని కుదిపించే మందుల ప్రభావంతో బొచ్చుపీకిన కోడిపిల్లలు ఈ పేషంట్లు
అటుచూడు ఆ గదిలో ఈ రోజే బాధలనుండి విముక్తుడైన విశ్వేశ్వరుడి శవం!

తరచి చూస్తే నడచినంతవరకే ఇది బండి

నడవకుంటే పనికిమాలిన చెత్తకుండీ

వందరూపాయలు కొట్టేశారని యేడుస్తూ కూర్చోకు!

వేయి రూపాయలున్నప్పుడు జేబు కత్తిరించలేదని పొంగిపో!

కాలిలో ముల్లుగుచ్చుకుంటే కంటిలో గుచ్చుకోలేదని ఆనందించు!

కాలు తీసేశారని కుమిలిపోయేకంటే

బతుకు మిగిలిందని సంతోషిస్తే ఎంత ఉపశమనం!

ఈ జీవితం రక్తికట్టకపోయినా పర్యాలేదు

రసభంగం కాకుండా చూసుకో!

ఏ నిరాశనీ నెత్తికెక్కించుకోకు!

ఏ కొద్ది ఊపిరి ఉన్నా ఆశకు ఆజ్యంపోయి

నిన్ను ప్రేమించే జనంతో మరి కొన్నాళ్ళు ఉండనిచ్చినందుకు ఈ కాలాన్ని
భట్రాజులా కీర్తించు

సమీపించే మృత్యువును ప్రతిరక్తకణంతోనూ ఎదుర్కో!

“మా కృష్ణుడే మాలో తెల్లవాడ”న్నట్టు నిజంగా వార్డులో పోలిస్తే నీదే చిన్న జబ్బు

అదిగో! అఘాతమగు జలనిధిలో ఆణిముత్యం

నీ పెదాలపై చిరునవ్వుగా రూపుదాలుస్తోంది

పద! అలా వార్డు చుట్టూ ఆశలా చుట్టిరా!

నీ చిరునవ్వు ఒక భగ్గు హృదయానికి బలం చేకూర్చవచ్చు.

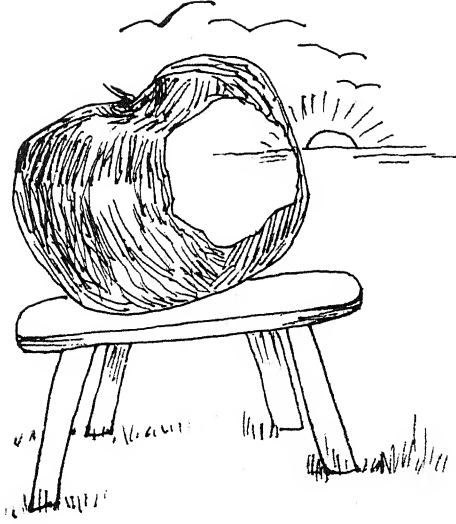
***

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

కలలు కంటున్న తృదయం

భూచైతన్య మహాయజ్ఞంలో సమిధనై చరితకు కొత్త ఊపును కలిగించినట్టు

కవిబ్రహ్మ ముసలి గుండెకు కదనకుతూహలం నేర్పినట్టు

వరప్రసాద లబ్ధ జీవితంతో శాంతి సమరం సాగించినట్టు

ప్రకృతిలో పాలపిట్టలా పల్టీలు, కొట్టి పరవశించినట్టు

జగతి అందాల రహస్యాలను కొలంబస్‌లా వెదికినట్టు

అత్యార్పణ చేసుకున్న అలలా సమాజ సముద్రపు గుండెకల్లోలాలను
సాంత్యనపరచినట్టు

చితికి చేరేలోపల కొందరినైనా దరికి చేర్చినట్టు

అస్తమిస్తున్న నా హృదయం కలలు కంటోంది

నిదురలేస్తూనే ఇల్లాలి కుంకుమబొట్టు చూస్తున్నట్టు

ఉదయసంధ్యలో మంచుబిందువుల పరదాల మాటున గడ్డిపూల అందాలు
వెదికినట్టు

సంక్రాంతి పండుగనాడు పాదాలకు నమస్కరిస్తున్న బిడ్డ తడిఆరని కురుల
కుంకుళ్ళ సువాసనల శిరస్సును మూర్ఛిస్తున్నట్టు

మాతృత్యపు గర్వంతో కోడలు అందించిన మనవడి తేత పాదాల తాడింపులకు
పులకించినట్టు

అస్తమిస్తున్న నా హృదయం కలలు కంటోంది

నింగికి ఎగసి తారల పూవుల్ని కొనగోళ్ళతో గిల్లాలని

రూపురాని ఊహల జడల్లో వాటిని తురమాలని

అస్తమిస్తున్న నా హృదయం కలలు కంటోంది

మరీచిక

కళాప్రద్యుమ్నుడినై ఖుషీగా పికారు చేస్తూంటే
 బజారు వీధిన నడుస్తూ కనిపించిందో ఎర్రటి పర్యతం
 కనీవినీ ఎరుగని రీతిలో వినిపించింది దాని సముద్ర సమ గంభీర స్వరం
 బతుకులో నేను పోగొట్టుకున్న అమృత ఘడియల్ని అద్దం పట్టి చూపింది
 నాపై నాకే అసహ్యం వేసి అంతకు ముందు తిన్న విందుల్ని కక్కేశాను
 గడ్డితిన్న కుక్కలా
 సుద్దుల్ని నమ్మి మిడ్డెల్ని దిగాను
 గుడిసె గుండెలో గువ్వలా బతికాను

అణకువతో అలరారే నాకు కాలం దిష్టి తగిలింది

మిత్తిభయంతో నేను మొత్తుకుంటుంటే

సామ్యవాద సంకేతం విదేశ సంగీతంలా వినిపించింది

నెమలిలా పాడింది

కోకిలలా అడింది

పాటకూ అటకూ పొంతన కుదరని ఆ అరుణ వర్షతం

అనుకోని ఈ గాలివానకు చెదిరిపోయింది దూదికుప్పలా

కలవరపడ్డది చిరునామా కరువైన కార్డుముక్కలా

విచిత్రం!

పేరులేని గడ్డిపూలు కొన్ని నన్ను ఆశల దీవికి చేర్చాయి

జీవితాన్ని లోకంతో సమన్వయిస్తే అప్పుడు అనిపించింది నాకు

“నినదించే రాజకీయం కన్నా

స్పందించే మానవ హృదయం మిన్న” - అని

ఫోనిక్స్ పక్షి

అసుపత్రి గది కిటికీలో అగుపిస్తాయి ఆలోచనలు రేపే ఎన్నో దృశ్యాలు

ఎదురుగా నిర్మాణం పూర్తిగాని భవనం

దాని ఆఖరి అంతస్తు రైలింగ్ చువ్వలపై వందల సంఖ్యల్లో పిచ్చుకల గుంపులు

వాటి మధ్యనే కొన్ని గద్దలు భక్కున వాలుతాయి

సంవత్సరాల తరబడి సాగుతోందట ఈ వైసం!

భయంలేదు పిచ్చుకలకి వాటిని చూస్తే

నిత్యం మృత్యువు నీడల్లో నివాసముంటే అంతేనేమో!

గిరున తిరుగుతున్న ఈ భూమి

అందాల చందమామని గుడ్డేస్తే...

ఎడతెగని అలల కడలి

వెల్లువలా ఊరిని కమ్మేస్తే...

గ్రహాలు గుడ్డుకోవు విశ్వకటాహంలా

ఊరును ముంచదు సముద్రం

“స్కైలాబ్” మీద పడుతుందని ఎందరు హడలి చచ్చారు అమధ్య?!?

ఇవన్నీ అనుకుంటేనే భయం

మృత్యువుతో సమానం భయం

జీవితానికి శత్రువు “భయం”

నిజానికి ఈ రోగాన్ని జయిస్తే

నా జీవితం ఒక మృత్యుంజయ విలాసం

దుఃఖంలోంచి ఎదిగిన బతుకు వృక్షం

ఓడని ఆరని అద్వితీయ రసరమ్య కావ్యం

తన చితాభస్మంనుండి తానే పుట్టిన *ఫోనిక్స్ పక్షిలా

ఈ జీవితం నవనవోన్మేషణం!

జీవన కేదం

బుద్ధుడు ఊరికి వచ్చాడట!

యేడ్చిన తల్లి హృదయం చేరింది ఆయన విడిది గృహం
కన్నీళ్ళతో కడిగింది ఆ పుణ్యమూర్తి పాదాల్ని బిడ్డశవం ఆయన ముందు దించి

సిద్ధార్థుడికి చిటికలో అర్థమైంది పరిస్థితి
చల్లని గాలిలా ఆమె తలను నిమిరింది ఆయన చేయి
కొండపైకి బండను ఎక్కించినంత అనందం!
కళ్ళతోటే అర్థించింది కుమారుణ్ణి బతికించమని

కరుణ సముద్రం కదలిపోయింది

మంద్రంగా మంచిమాటలు వినిపించింది

“తల్లీ నీ పుత్రుణ్ణి బతికిస్తాను నేను”

తల్లి పాలవెల్లిలా ఉప్పొంగిపోయింది

“అయితే పిడికెడు అవాలు తేవాలి నువ్వు”

తేలిక అనిపించింది తల్లికి

“అయితే” అందుకున్నాడు బుద్ధుడు

“ఏనాడూ ఎవరూ మరణించని ఇంట్లోనుండి తేవాలి అవాలు”

గుడ్డలో చుట్టిన చంటివాడి బుగ్గలపై ముద్దులు పెట్టింది తల్లి

తథాగతుడి కన్నుల్లోకి దీక్షగా చూసి పసిగుడ్డును వదిలి వెళ్ళింది

సుడిగాలిలా తిరిగింది ఊరు ఊరంతా

జడివానలా కురిపించింది దుఃఖం ప్రతి ముంగిటా

చావులేని గడప దొరకలేదు వెదికినా వాడంతా

సాయం, సంద్యలో దీనబాంధవుడి సన్నిధికి చేరింది తల్లి దీనాభిదీనంగా

సాంత్యన వచనాలతో ఊరడించింది శాంతిపర్యతం

తల్లి తడబడకుండా ఇంటికి చేరింది మౌనవృద్ధులదగ్గమై

చావులేని జీవితేదు

కాలఖండాల్లో తేడలేగాని తారకైనా తప్పదు చావు

కొత్తనక్షత్రాలు పుడుతున్నాయి పాతవి చస్తుంటే

చివురుటాకులు పొటమరిస్తున్నాయి

పండుటాకులు రాలుతుంటే

అలలు విరిగి పడుతుంటే
 కొత్తవి పుడుతున్నాయి కడలిగర్భంలో
 పాడెగట్టి ముసలితనం ఊరువదిలితే
 పసితనం ఊయలలూగుతోంది పల్లవించి
 అస్తమయంలో ప్రతిబింబిస్తున్నాయి
 ఉదయిస్తున్న సూర్యుడి అందాలు
 పగటిలో కరువైన అందాలు
 రాత్రి ఒడిలో తళుక్కుమంటున్నాయి
 బతుకు నుండి “చావు”ను విడదీసి చూడకు
 నిజానికి అది బతుకులో రగిలి పెరిగిన అందం
 నువ్వు నిలచిన భూమికిందే యేముందో తెలీని నీకు విశ్వరచన అర్థమవుతుందా?
 కొన్ని యేళ్ళు మాత్రమే బతికే నీవు సృష్టి నిర్మాణానికి తీర్పు చెప్పగలవా?

అర్థం కానిదెంతో ఉన్నది విశ్వంలో
 అంత వరకు అజ్ఞేయమే శరణ్యం మనకు
 “నిజం” నీరోగాన్ని నయం చేసేంత ఎత్తుకు ఎదగనప్పుడు
 “అబద్ధం”లో బతికితే తప్పేమిటి!/?
 “సున్న”లేందే గణితం గణెక్కేదా?
 ఊహల ఊపిరిపై ఆశల అంతస్తులు కట్టుకుంటే మేలే కదా?

ఆదిలో ఆనందం అనిపించినా “అబద్ధం” ఆదుకోదు
 ఊబినేలలో భవన నిర్మాణం జరగదు
 ఊహల నుంచి దూరమైన నేను ఒప్పుకుతీరుతాను నిజాన్ని నిష్కరమైనా
 నిజమే! దక్కిన పువ్వులాంటిది ఈ జీవితం

చేజేతులా వదులుకోరు ఎవ్వరూ

పువ్వులా నవ్వుతూ ఎదగాలనిపిస్తుంది నాకు

బాధలు లేకుండా బతుకులేదు

ఎంత పొట్టునీ వదిలిస్తే బియ్యపు గింజ తయారవుతుంది?

ముళ్ళుంటాయని చేపల్ని తినడం మానేస్తామా?

ఓపిక చేసుకొని పీచుతీస్తే కదా రుచికరమైన కొబ్బరి దక్కేది?

ముళ్ళను భరిస్తేనే కొల్లలకొద్దీ గులాబీలు

రంపపు పొదల్ని వెదికితేనే మొగలిరేకుల గుబాళింపు

కష్టాలను నసపళ్ళలా ఏరిపారవేసి తిను ఈ జీవితాన్ని తీరైన జీడిపప్పులా

అయినా ఉదయరాగంలో రాత్రి ఊహలెందుకు?

నీనుంచి నువ్వు విడిపోయి నీ చావును నువ్వే చూడగలిగితే అస్తమిస్తున్న

సూర్యుడి అందాలు కనిపిస్తాయి నీకు

బిందువు బిందువూ విడదీసి చూస్తే - అర్థం కాదు నదీ స్వరూపం

మానవ సమాజాన్ని మొత్తంగా తీసుకుంటేనే మనిషికి చావులేదు

మరణంలో కూడా మాధుర్యం చవిచూడడం నేర్చుకుంటే నిజానికి మనిషి జీవితం

మరపురాని ఒక జీవనది!

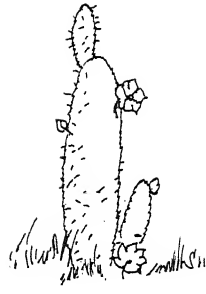
ప్రకృతిలో నువ్వు ఒక భాగం అనుకుంటే నీ మరణం నీ మనవడి బోసినవ్వు!!

***

కవి ఇతర కృతులు

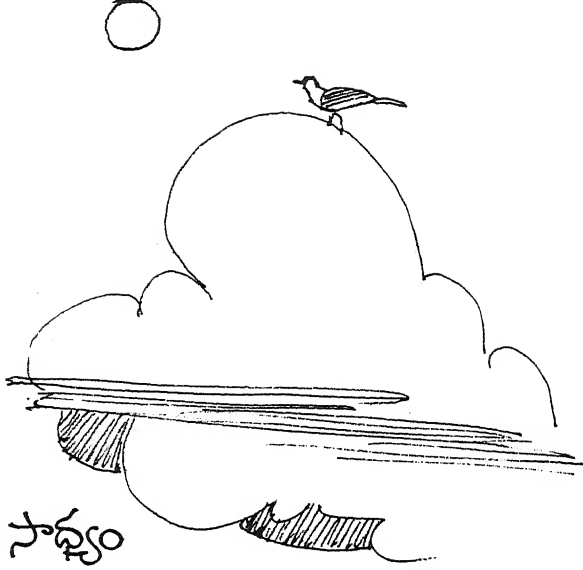
అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

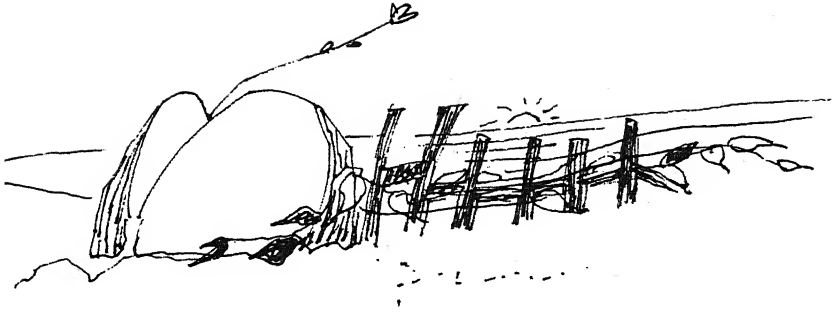
పర్యాటక

నిప్పుకాలుతుందని పొయ్యిరాజేయడం ఆపేస్తామా?
ముళ్ళకంపకి భయపడి మొగలిరేకును కాదంటామా?
ఆటుపోటులుంటాయని చక్కటి నముద్రస్నానం మానేస్తామా?
పీచుతీయడం కష్టమని కొబ్బరిని నమలడం నిలిపేస్తామా?
కోయడం కష్టతరమని పనసతొనలను పారేస్తామా?
తినేది తక్కువా తీసేదేది ఎక్కువా అని సీతాఫలాన్ని చీదరించుకుంటామా?
ఈగలు కుడతాయని తేనెను వదిలేస్తామా?

చీకటి వెలుగుల సంగమం జగత్తు
తిమిరం తీరుకు వెలుగును తిరస్కరిస్తామా?

సుఖదుఃఖ మిశ్రితం జీవితం
దుఃఖ భూయిష్టంగా ఉందని దాన్ని కాలదంతామా?

కడగళ్ళ వడగళ్ళు వచ్చాయని బతుకు తీపిని తోనేస్తామా?
చావడం భాయమని బతుకును వదిలేస్తామా?

ప్రతిజీవితం ప్రకృతిపై సంధించిన దివ్యాస్త్రం
ఇది ఎడతెగని పోరాటం!
కడవరకూ సాగే ఆరాటం!!

అనితర సాధ్యం

కోటి పన్నులున్నా
 బతుకు పంటకోసం
 యేడాదంతా వినడం మానేశా
 వసంత కోకిలా గమనం కోసం
 నిబిడమైన నిట్టూర్పులు వదిలా
 చక్కని చుక్కల రాత్రికోసం
 దివాంధంలా వెదికా
 ఒక వజ్రపు తునక కోసం
 చలి రాత్రిని వాటేసుకున్నా
 మంచులో తడిసిన ముద్దగులాబీ సౌందర్యం కోసం
 వడగాడ్పుల కెదురొడ్డా
 మలయానిల వీచిక కోసం
 తనువెల్లా వెతపెట్టా
 ఊరించే ఊపిరి కోసం

అమౌల్యం

ముళ్ళున్నా అది గులాబీతోటే

రాళ్ళున్నా అది రత్నాలగనే

పంకజమైనా అది పవిత్ర పద్మమే

కష్టాలకు కుంగినా కన్నీళ్ళలో తడిసినా అది జీవితమే

ఆతి మధురం జీవితం!

ఆరుదైనది జీవితం!!

అపూర్వవరం జీవితం!!!

ఇది రాలుతున్న పారిజాతం

ఆరుగుతున్న గంధపు చెక్క

కరుగుతున్న కర్పూర కళిక

కాలుతున్న అగరు వత్తి

కుంగుతున్న నూర్యబింబం

విరుగుతున్న కడలి తరంగం

అయినా

ఇది తేజోమయం

ఇది ఓజోమయం

అలుపులేని ఒక నవనం ఈ జీవితం

కలుపు తీయని నందనవనం ఈ జీవితం

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

డా॥ ఐడి స్కడ్డర్సు

అష్టర నిరంజనం

DR. IDA SCUDDER

The founder of CMC hospital, Vellore

(1870-1960)

(By Courtesy of CMC Hospital, Vellore)

కొండల మధ్యన ఊరు
అరవల కది “వేలూరు”
తెలుగునోట “రాయవేలూరు”

ఊరుకి వడ్డెణంలా చుట్టూ కొండలు
తోచిన ప్రతి ఊహకూ రూపం చూపే కొండలు
పసిగుడ్డుకు తొలిసారిగ పాలిచ్చిన “కన్నతల్లి చన్ను”లాంటికొండ
“నేనా” పడవని కొమ్ముగాచిన కొండలాటి కొండ
జనజీవన సరళికి “పది ఆజ్ఞలు” ప్రవచించిన కొండలాటికొండ
మరులుగొని మగనిపై ఒరిగిన మగువ కురులలాంటి కొండ
బరితెగించిన యుధిష్ఠిర స్థిర చిత్తం లాంటి కొండ
అటుకొండ ఇటుకొండ ఎటుచూడూ ఏదో ఒక కొండ
రాయవేలూరు కొండలమయం బండలమయం
రాయవేలూరు రోళ్ళు పగిలే ఎండలమయం
ఊరికి ముందర కుబుసం విడిచిన నాగులా నీళ్ళులేని కాలువ
నడిసముద్రపు నావకు త్రోవ చూపే దీపస్తంభంలా నింగిని చుంబిస్తున్న ఆ
శిలువ
నిలుచున్నది ఆసుపత్రి రూపాన - రోగిన దేవుణ్ణి చేసి కొలువ

రాయవేటు దూరంలో ఏ నాటిదో ఆ కోట!
కోట చుట్టూ కందకం
కందకం మధ్యలో దుర్గం
దుర్గంలో ఒక ఆలయం

ఆలయం జలకంఠేశ్వర స్వామి నిలయం
ఇది గతించిన రాయలనాటి శిల్పవైభవ చిహ్నం!

నేడు!

“రాయవేలూరు”

ఆశలు వీడిన రోగికి ఆఖరి ప్రయత్నం!
మార్కండేయుడి ప్రాణం నిలిపిన అభయంకర త్రిశూలనమం

ఆరోగులు

అతి దీనులు

అదృష్టహీనులు

నిరాశలో చతికిల బడ్డ జీవన యుద్ధ క్షతగాత్రులు!

రోగిని మూగిన ఆత్మబంధువులు

మరిగే “లావా”ని తమలో దాచిన అగ్నిపర్యతాలు
తుపానుకు ముందు నిలచే భయంకర నిశ్శబ్ద సముద్రాలు
కరకు కాలం చూట్టా కన్నీళ్ళ సెలయేళ్ళతో కదిలే శిలలు!

ఆ సిస్టర్స్

కదిలే తొలకరి మబ్బుతునకలు

కలకాలం మన బ్రతుకులు కొనసాగాలని మనసారా కృషి చేసే దేవదూతలు!

అక్కడి వైద్యులు

స్థితప్రజ్ఞులు

ధీరచిత్తులు

అంకిత భావమున్న అశ్వినీ దేవతలు!

ఆ స్తబ్ధ విశృంఖల ధామంలో

ఆ సుప్త దీప నిర్వాణగంధ ధామంలో

ఆసుపత్రి “ఎనెక్సీ”లో

ఎవరదీ చిత్రపటం?

ఆ కళ్ళు

బుద్ధుడు బసచేసిన వాకిళ్ళు

ఆనాసిక

స్ఫురించుచును బ్రతుకును అతివాసిగ

ఆ పెదవులు

నవ్వులు పదివేలై పూచిన పూదోటలు

ఆ చెవులు

విననేర్చిన అర్చుల రక్షలు

ఆ నుదురు

అశోకుడు కత్తిని కడిగిన కళింగయుద్ధ తుదివేదిక

ఆ కంఠం

చేజారిన గాండీవము నెత్తించిన పాంచజన్యం

ఆ ఆకృతి

నడయాడే సుకృతి

ఎవరీ బంగారు బొమ్మ?!?

సముద్ర గంభీరం ఆమె హృదయం

అకాశసమం ఆమె ఔన్నత్యం

ఆ జీవితం అనునిత్యం కర్తవ్యభరితం

అది తొలినుండి పరుల కంకితం

ఎవరీ అదృష్ట శ్రుతపూర్వ త్యాగమయి?

ఆమె జాలిని జీవనదిగా పారించి

మానవతను మాగాణంగా పండించింది

తన బ్రతుకు వరాన్ని

జ్వరహృదయానికి రక్షణ సమర్పించింది

ఎవరీమె?

అదిగో అటు చూడు!

నిరాశకు సమాధికట్టిన చలువరాళ్ళు ఆ కళ్ళు

ఇక్కడ రోగులు మరణాన్ని ధిక్కరించి జీవితం దిక్కుగా ఎదుగుతున్నారు

కోల్పోయిన బ్రతుకును వరంగా పొంది ఆశల మూటల్ని తమ ఊళ్ళకి హాయిగా
మోసుకుపోతున్నారు

ఈ ఆసుపత్రిని కన్న చల్లని తల్లి చిత్రపటం ఇది

ఆమె దేహం అమెరికా

ఊపిరి భారతం

వృత్తి రోగపీడిత మానవసేవ

ఈ సన్యాసిని విశ్వజన బాంధవి!

ఈమె రోగికి వజ్రకాయమై నిలిచింది

మృత్యువును కీర్తికాయమై గెలిచింది

“జ్వరతరంగిణి” అక్షర హృదయమై బ్రతికింది

రోగమా! ఖబడ్డార్!

ఈమె ఐదా స్కడ్డర్!

కాలమా! ఖబడ్డార్!

ఈమె ఐదా స్కడ్డర్!

నూరేళ్ళనాటి మాట!

మారుమూల పల్లె "వేలూరు" అనేచోట!!

భూమాతకు లేచిన శగగడ్డల్లాంటి ఈ కొండల మధ్య
రోడ్డుపైకి కోడిగ్రుడ్డును విసిరేస్తే అమ్మేటయ్యే ఎండలమధ్య
కొండగాలి గుండెకు చెమటను పట్టిస్తున్న ఒక వేసవి రాత్రిలో
నిట్టూర్పులు విడుస్తున్నది తన దేశం తలచుకొని

కోర్కెలు కొనలు సాగే ఒక చిరువయసు చిన్నది

హరికేన్ లాంతరు వెలుగులో

తిరగేస్తోంది తియ్యని ఊహల్లో

తన దేశంనుండి స్నేహం మోసుకొచ్చిన ఉత్తరాల్ని

ఒక రెప్పపాటు కాలం

కుర్చీలో వాలిన తనువుకి

తాటాకు కప్పు తగని కబుర్లు చెప్పింది

గతం త్రుళ్ళిన చేపలై కళ్ళల్లో మెరిశాయి

అమెరికా!

తాను పుట్టిన స్వర్గం!!

సుఖాలు వీధులై జనపదాల అడుగులు మడుగులొత్తే దేశం!!!

స్వదేశం గుర్తు కొచ్చింది

స్వజనం గుర్తుకొచ్చారు

సాటి చెలికత్తెలు గుర్తుకొచ్చారు

తారాజువ్యలై హాస్టల్లో తాము చేసిన అల్లరి గుర్తుకొచ్చింది

ఒకనాటి రాత్రి తమలో చెలరేగిన చర్చ గుర్తుకొచ్చింది
భవిష్యత్తును గురించి తాముకన్న కలలు గుర్తుకొచ్చాయి
తన చెలులు చేసిన ఎగతాళి ఎద తన్నుకుంటూ గుర్తుకొచ్చింది

“తలదండ్రుల దారిలోనే

మిషనరీ సేవలోనే

తన జీవితం తెల్లవారుతుందట !”

కణతలదిరేంత కోపం శపథం చేసి చెప్పింది

చెలుల నోళ్ళు మూయించి అన్నదిలా తన బుగ్గలపై సిగ్గుల మొగ్గలు వూయించి

“ఉన్నవాడిని మనువాడి

ఉర్విపైనున్న సమస్త సుఖాన్ని

నిర్విరామంగా జుర్రుకుంటానని”

తల్లి అనారోగ్యం

తనను రప్పించింది భారతానికి

అమ్మకి నయమైతే చప్పున వెళ్ళాలి అమెరికాకి మళ్ళీ

అడిపాడాలి పాడి అడాలి తన చెలులతో తుళ్ళితుళ్ళి

“అమెరికా!”

అమె ఊహల్ని ఉర్రూతలూగించింది

అమెరికా!

అమె ఊపిర్ని ఉప్పొంగజేసింది

“టకటకా టకటకా

టకటక టకటకా

టకటకటకటక టకటకా”

“తలవని తలుపు చప్పుడు” ఆమె తలపులకు తలుపుమూసింది.
తలుపు తెరచి చూస్తే ఎదురుగా నిలుచున్నది నిండు దిగులు ఒక ద్వీజుడి
రూపంలో!

సిరులు చెడిన అతని ముఖంలో కడివెడు దుఃఖం!!

అతని కన్నులు

గుండె కుండకు పడిన చిల్లులు!

“మిస్సీ అమ్మా! సహాయం చేయి!

కాను చేసి కాపాడు నా సగప్రాణం ప్రాణాన్ని”

అశ్రుమిశ్రితమైన అతని మాటలు

తొలిసారి తత్తరపాటును కలిగించాయి ఐదాకి

తన నిస్సహాయతకు చింతిలి తన తండ్రిని తీసుకువెళ్ళమంది సహాయంగా

“పురుషుడితో వైద్యం చేయించే కన్నా

భార్య చనిపోయినా మిన్నే!”

“వైద్యోనారాయణాహరి

అశ్వనీ దేవతలకు లింగభేదం లేదు!”

ఆమె హేతుబద్ధమైన వాదన

బుగ్గిపాలైంది బూడిదలో పోసిన పన్నీరు విధాన

మిస్సీ అమ్మని రమ్మన్న అతని ప్రార్థన

నీరు కారిపోయింది “ఐదా”కి వైద్యం తెలీనందున

అతని నిరాశ ఆర్థాన్ని మరింత చీకటిని చేసి జారుకున్నది

ఐదా జాలిపడింది

మనసు మార్పుకొని అతను మళ్ళీ రాకపోడని

అశను కాగడా చేసి చీకట్లో వెదికింది దివాంధల

అశ చీకటి సందిట్లో మొద్దు నిదురపోయింది.

“టకటకా టకటకా

టకటకటకటకా

టకటక టకటక టకటకా”

తలుపు చప్పుడికి

తనువు ఉత్సాహమై తలుపుతీసింది

ఎదురుగా నిలుచున్నది వెర్రిద్యిజుడు కాదు

అదురుతున్న గడ్డాన్ని నిమరుకుంటున్న సాయిబుగారు!

సమస్య అదే!

భార్య కాన్పు!!

వాదనలు

ప్రతివాదనలు

అయ్యవారి పోలికే మియ్యాగారు!

చీకటి దిగని చిత్రంతో తిరిగి చీకట్లోనే కలిసిపోయాడు

ఐదా తలలో ఈదురుగాలులు

ఐదా గుండెలో తుఫానుల జాడలు
తన కనురెప్పల శబ్దం ఒక సముద్ర ఘోషమై తన్నే భయపెట్టింది!
ఆమె మెదడు చిక్కటి చీకటి కుదుళ్ళను పెనవేసుకున్నది

“టక టకా టక టకా

టక టక టకటకా

టకటకటకటకటకా”

తలుపు చప్పుడు!

మళ్ళీ మామూలే!!

తలుపు తియ్యడం

ఎదురుగా మనిషి నిలవడం!

సమస్య పాతదే !

చెప్పడం

వినిపించుకోకపోవడం - మామూలే!

మాడ్చ్యం నడక మళ్ళీ చీకట్లోకే!!

ఐదాకి అనిపించలేదు ఈ విషయం సీదాసాదాగా

ఆమె మనసు నేడొక ముసురు పట్టిన మబ్బు!

అది వర్షపు నీటిలో చెర్రిబాలుడు వదిలిన కాగితం పడవ తీరు!

ఉదయ సంధ్య ఆకాశాన్ని రాగి చెంబులా తోమినప్పుడు నిద్రలోకి జోగింది
అలసిన ఆమె శరీరం!

మగతలోనున్న కాళ్ళకి సైతం దరువు నేర్చే తప్పెట్ల శబ్దం పొద్దెక్కిన ఉదయ
గ్రీష్మంలో తట్టి లేపింది ఐదా కన్యను.

ఆరా తీస్తే తీరా తెలిసింది

“రాత్రంతా తన తలను కమ్మిన కాంతలు బ్రతుకు సమరంలో రాలిపోయారని”

చిత్రం!

ముగ్గురూ ఒకేసారి చావడం విచిత్రం!!

చావుకు కారణం ఒకే విషయం అవడం మరీ చిత్రం!!

ఊరేగింపుల్లో దూరాలే కానీ విడిచిన ఊపిరి ఒక్కటే!

సంప్రదాయాల్లో తేడాలేకాని చచ్చిన చావు ఒక్కటే!!

ఐదా తన గది తలుపు మూసింది!

ఐదా తన హృది తలుపు తెరిచింది!!

“ఈ ముగ్గురు మూర్ఖులకూ

ఇలా జరిగి తీరాల్సిందే!

తన తండ్రి చైతన్యం కాదన్నందుకు

తనని మాటవరసకైనా విననందుకు”

ఇలా మనలా శపింపలేదు ఐదాకుమారి

వలవలా వలవలా యేడ్చింది

తనవాళ్ళు కాని తన ఈడువాళ్ళైన ఆ ఆడవాళ్ళను తలచుకొని
 ఆకాశపు మైదానంలో నడివయసు నూర్చుడు నిగిడి నిక్కుతున్నప్పుడు అమె
 చిత్తం జారింది చీకట్లు కమ్మిన చింతతోపులా
 ఎండలు మింగిన ఎడారి ఇసుకలో వడలిపోయిన అరవిందం అమె చంద్రవదనం
 ఏదో వింత వెలుగు దోషిలా నిలబెట్టి ప్రశ్నించిందామెను
 ఆ ఎలప్రాయం
 తొందరించి ముదిమిని వాటేసుకున్నది
 సౌందర్యనందనం అమె హృదయం
 రాయి తాకిడి తిన్న తటాకంలా తల్లడిల్లింది
 “ఒకే రోజున!
 ఒకే తీరున!!
 మూడు చావులు!!!!”
 కొలం తనని కలవరపరుస్తున్నదిలా ఎందుకు?
 తనలో కొత్త ఊహలు ముంచుకొస్తున్నాయి ముందుకు
 సాంప్రదాయపు మెదడులో కరుణామయుడు కదిలాడు
 “దైవ కుమారుడు!”
 నిజానికి మానవ జాతికి ప్రతీక మరియు పుత్రుడు
 “సేవలు తన ద్వారానే చేరాలట ప్రభువుకు!”
 ఒహో! ఏమి నిగూఢ కర్తవ్య నిర్దేశం!
 “మానవసేవయే మాధవసేవ”

ఒక వెలుగు గదిని కమ్మిన అనుభూతి!

ఒక చల్లని చేయి తలను నిమిరిన అనుభవం!

ఒక వాణి కర్తవ్య బోధన చేసిన అద్భుతమైనతీరు!

ఒకటి - “అమెరికా ఆనందం”

రెండు - “ఇక్కడి అడవాళ్ళకి డాక్టరమ్మ అవసరం”

ఈ ఆలోచనలు

ఆమెను అతలకుతలం చేశాయి.

“రక్తి” ఊరించింది

“విరక్తి” ఉద్బోధించింది

తమస్సును చించుకుని ఆమె మనసు వెలుగును ప్రసవించింది!

ఆమె ఫాలం

పాలపుంతలా మెరిసింది

తన జీవితం కర్తవ్య నిర్దేశం!

అది జ్వరహృదయానికి అంకితం!!

“అమెరికా వెళ్ళాలి

వైద్యం నేర్వాలి

తిరిగి రావాలి

ఇక్కడి స్త్రీలకు సేవలు చేయాలి

ఆర్తుల సేవల్లో “ఆయన్ని” దర్శించాలి”

అమె హృదయం శాంతించింది
తుపాను తదుపరి సముద్రంలా!
అమె ముఖం విప్పారింది
రాహువిముక్త పరిపూర్ణ చంద్రబింబంలా!

ఈ గొప్ప నిర్ణయం
“ఐదా”ని కనకుండా కన్నతల్లిని చేసింది!
ఈ గొప్ప తలపు
మరియ పుత్రుణ్ణి మధురంగా మురిపించింది!

అలా వెళ్ళింది అమె అమెరికా
కాలంతో పోటీపడి వైద్యం సాధించింది
జీవనవేదంలా తిరిగి వచ్చింది వెల్లూరికి

జన్మ అమెరికాదైనా
జీవితం భారతానిదైంది
దేహం అమెరికాదైనా
దేశం భారతమైంది
ఇరవయ్యవ శతాబ్ది తొలినాడు
అమె వెలిగించిన చిరుదీపం
అఖండ జ్యోతియై నిలచిందినేడు

ఆనాటి చిన్ని ఆసుపత్రి

ఈనాటి లక్షల అర్తుల ఆశాజ్యోతి!

ఆ మట్టిలో పుట్టి ఈ మట్టిలో కలసిన ఆమె జీవితం

మధురం!

మధురతరం!!

మధురతమం!!!

మధురాతిమధురం!!!!

తనను ప్రసాదించి

తనవాళ్ళ కన్నీళ్ళు తుడిచినందుకు

ఈ ఆసుపత్రికి ఋణపడ్డదీ కలం!

ఐదా స్కడ్డర్ కీర్తికాయాన్ని కొలిచి

తన కీర్తిని శేషించడానికి

ఈ శరీరమే కలమై

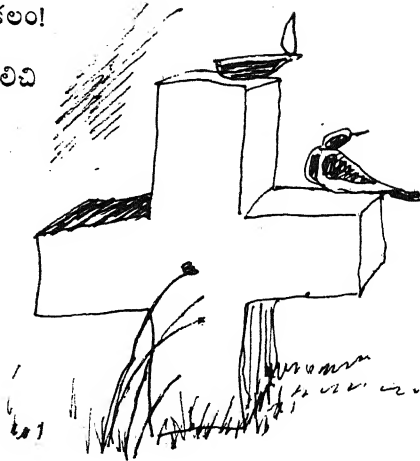
సిరలలోని

ధమనులలోని

నరనరాలలోని రక్తాన్ని

సిరాగాచేసి రాసిన ఈ గేయం

ఆమె స్ఫుటికి ఈ కలం అర్పించిన అద్భుత నైవేద్యం!

అక్షరంజలి

ఈ మానస రోదసిలో
నిరాశల తిమిర గహ్వరం ఎన్ని వెలుగు తారకల్ని నిర్ణయంగా మింగిందో
ఈ ఊహల మర్రిని
కలవరపరచిన భూకంపం ఎన్ని కాకుల గోలల్ని విన్నదో
ఈ బ్రతుకు పొలం
ఎన్నిసార్లు ఉప్పని ఉప్పెనల తాకిడిని తట్టుకుందో
ఈ బాధల బరువు
ఎన్ని ఊళ్ళ నోళ్ళు నమిలిన కన్నీళ్ళ సమతూకమో

మా మనసులు అరణ్యాలైనప్పుడు
 చీకటి మమ్మల్ని చింతతోపులా కమ్మినప్పుడు
 అలసిన దేహం శత సహస్ర సందేహాలకు లోనైనప్పుడు
 ఆత్మబంధువులై ఆదుకున్నారు త్రినేత్రీ - రంగారావు దంపతులు

నిరుత్సాహ తిమిరాన్ని నిర్భయంగా తరిమేసి
 నోటి చేదుకు గోరుముద్దల్ని జాలిగా తినిపించి
 కళ్ళ తూములనుండి గుండె పారించే కన్నీళ్ళ సెలయేళ్ళకు
 ఏ జన్మబంధమో అడ్డుకట్టవేసి నిలిపాడు తమ్ముడు సుబ్రహ్మణ్యం

దుఃఖ బంగళం అలిగి అలలతో ఉప్పొంగి
 నా బ్రతుకు వరాన్ని జ్వరమయం చేసినప్పుడు
 ఆకాశం నాకు చేసిన మోసానికి అవేశం చెంది
 అదేపనిగా ఆదుకున్నాడు నారాయణ బాబాయి

“అమ్మ” అనురాగంలోని తొలి అక్షరం
 “నాన్న” బాధ్యతలలోని మలి అక్షరం
 కలిపి కూడిన తియ్యని మాటకి తీరైన అర్థం మా “అన్న”
 అక్షరంలో అనంతం దర్శించిన ఆయనే ఈ అక్షరానికి నడక నేర్పిన అదికవి
 ఉప్పుపాకిన ఈ జీవిత మాగాణాన్ని తిరిగి పండించిన చక్కటి సేద్యగాడు ‘అన్న’
 అనురాగాల బలరాముడు. నేనంగీకరించే అదిశేషుడు. అదిదేవుడు.

నిరాశల పరదల్లో కొట్టుకుపోయే మమ్ము
 తమ అనురాగాల ఉత్తరాల పడవలనెక్కించి
 ఆశల దీవికి చేర్చిన పుణ్యనైపుణ్య జీవన నావికులు
 రాజక్క - చిన్న మామలు
 అప్పటికీ ఇప్పటికీ ఎప్పటికీ అప్రీయులు

బ్రతుకు భూమినుండి విడివడ్డ ఈ నిర్జీవ చంద్రగ్రహ చక్రభ్రమణ సమజీవితాన్ని
భూమిలా అంటిపెట్టుకున్నాడు. సూర్యుడిలా సేవలు చేశాడు హితుడు, స్నేహితుడు
చంద్రమౌళి.

మిన్ను విరిగి మీదపడ్డ నన్ను అభయమిచ్చి అదుకున్న మిత్రుడు రెడ్డప్ప రెడ్డి.
నా లేమిని లేమి చేసి చెన్నుగాచి నిలచిన ఆత్మీయుడు బసిరెడ్డి.

నా 'ప్రతిరూపాన్ని' ఖరగోపూరు చదువుల తల్లికి ఒప్పగించి వచ్చిన మిత్రుడు
పవిత్రుడు కృష్ణమూర్తి

అసుపత్రి అజ్ఞాతవాసం చేస్తున్న మాకు పండుగల్ని విందులు చేసింది కస్తూరిబాయి

ఎందరిలోనున్నా ఒంటరినై కుమిలే నన్ను తన తుంటరితనంతో నవ్వించేది
సిస్టర్ సంగీత.

కొరమీనును తూచే తక్కిడలా నా ఆరోగ్యం అటూఇటూ కొట్టుకులాడినప్పుడు
నాకై సృందించిన ప్రతి అద్భుత మానవ హృదయాన్ని
ఎలా మర్చిపోను నేస్తం నేను?!?

కనిపించని ఊహకన్నా
కనికరించిన ఊపిరి మిన్న.
ముళ్ళ కంపలాంటి నా బ్రతుకును
మల్లెపొదగా మార్చిన
వీళ్ళ బాకీని ఏనాటికీ తీర్చుకోలేని అప్పుల రాయుక్కి.

నా ఆక్షరాలు

అనంత శోభితాలు

కోటి చేతులెత్తి నమస్కరిస్తున్నాయి విళ్ళని

ప్రస్తుతానికి

స్తుతిస్తూ, ప్రస్తుతిస్తూ

***

కవి ఇతర కృతులు

అక్షర యజ్ఞం

అక్షర ఘోష

వివరణలు

ఫిలువు

ఇది ఒక బైబిల్ కథ. ఒకసారి పాపిష్టి లోకం పైన దేవుడికి కోపం వచ్చింది. సృష్టిని ధ్వంసం చేయాలనుకున్నాడు. ఈ నిర్ణయం దేవదూత ద్వారా “నోవా” అనే సత్పురుషుడికి తెలిసింది

నోవా ఒక పెద్ద ఓడని నిర్మించాడు. సకల జీవరాసుల జంటల్ని అందులో నింపాడు. నలభై రోజులపాటు ఎడతెరపి లేకుండా కుంభవృష్టి కురిసింది. జగత్తు జలమయమైంది. పడవ నీటిలో తేలి ఒక కొండ కొమ్మున సురక్షితంగా నిలచింది.

వరదలు తీకాయని తెలిశాక “నోవా” ఒక పావురాన్ని బయటకి వదిలాడు. అది ఆలివ్ ఆకుల రెమ్మని ముక్కున కరచుకొని తిరిగి వచ్చింది. ప్రళయం శాంతించిందని తెలిసిన నోవా పడవ దిగాడు. ఆయన వెంట సకల జీవరాశీ దిగింది.

ఫోనిక్స్ పక్షి

(PHOENIX)

ఈజిప్టు పురాణాల్లో “ఫోనిక్స్” ఒక అద్భుత పక్షి. ఇది ఏకబిగిన ఇదువందల సంవత్సరాలు బతుకుతుందట! ఆపైన సుగంధవనమూలికల్తో చితిని పేర్చుకుని అందులో తనకు తానే దూకి బూడిద అవుతుందట! ఆ చితాభస్మం నుండి అదే పక్షి మళ్ళీ పుడుతుందట నూతన తేజంతో. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఈ పక్షికి చావులేదు.

అక్షర నిరొజనం

“అరారత్” టర్కీలోని ఎత్తైన గిరిశిఖరం. పర్షియన్ల నమ్మకం ఇక్కడ మొట్టమొదటి మానవజాతి మనుగడ సాగించిందని. జల ప్రళయంలో నోవా పడవ నిలచిన కొండ కొమ్ముకూడా ఇదేనని ఒక నమ్మకం.

“సినాయ్ పర్వతం” మోసెస్‌కి “పది ఆజ్ఞలు” (Ten Commandments) వినిపించిన పవిత్రమైన పర్వతం. ఈ రెండూ క్రైస్తవుల పాత నిబంధన (Old Testament)లో ప్రస్తావనకొచ్చిన విషయాలు.

8-12 ఇది దుత్త బాబూరావు “జ్వర తరంగిణి”
8-14-2018
Dec No. 18354